

культура

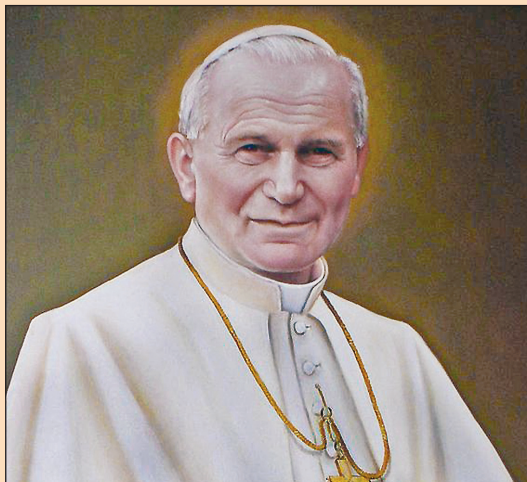

щоп'ятниці

всеукраїнський тижневик 8–14 серпня 2014 р.

і життя

**Папа Римський
та українська Голгофа**

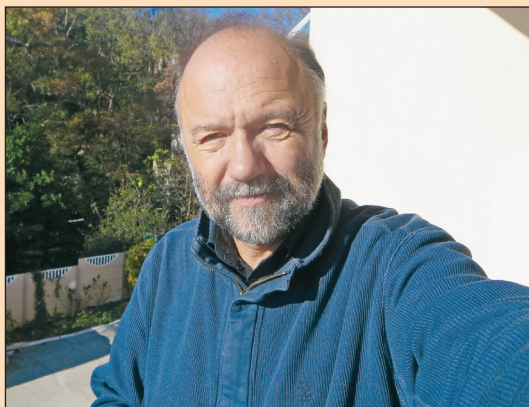
стор. 5

Українська Дузе

стор. 12

**Андрій КУРКОВ
Прем'єра сторінки**

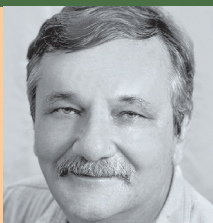

стор. 7

Культура і війна. Другий фронт

редактор
Анатолій СИТНИК

акцент: АТО

ПІСНЯ ДЛЯ АТО

Відомий виконавець Сашко Положинський написав композицію спеціально для українських солдатів, що воюють нині на Донбасі. На створення пісні «Земля» Сашка спонукали героїчні дії наших військових у боротьбі з сепаратистами і терористами.

— Коли писав текст, бачив перед собою образи наших бійців, про яких дивився репортажі, читав у статтях, — розповів автор. — Текст був написаний відразу і цілісно, як нібито я бачив все на власні очі.

Композицію «Земля» Положинський записав разом із Андрієм Riffmaster Антоненком. Ідея належала представникам Міністерства оборони, втім, за словами авторів, це було не замовлення, а прохання. Пісня створена без будь-якої фінансової допомоги.

Як розповіли хлопці, у кожного з них друзі й знайомі наразі перебувають на Сході України. В Андрія — у батальйоні «Донбас», а також у частині «Десна». З останніми він познайомився під час свого виступу там. Друг Положинського займається забезпеченням наших хлопців у зоні АТО, багато з його товаришів на бойових позиціях, а одного вже немає серед живих, про що із сумом знісався Сашко.

Пісню вже можна послухати в Інтернеті, найближчим часом на суд глядачів буде винесений і відеокліп. Його ідею реалізовує відомий кліпмейкер Віктор Придувалов.

Ось як звучить один із абзаців композиції:

Подзвонив мамі, сказав, що все у нас спокійно.

Ні, мамо, це просто грім, маленьке лихо стихійне.

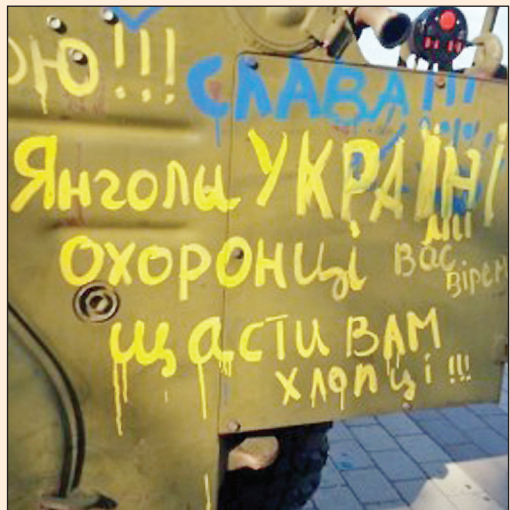
У нас тут дощі йдуть і гримить постійно.

Ти не хвилюйся, мамо, у мене «бронік» надійний.

Сергій БАХІН

ДНІПРОПЕТРОВСЬК

У Дніпропетровську діти розмалювали бронь-автомобіль, який мав відправитися у зону АТО. Десятки дітей у спекотну обідню пору на Фестивальному причалі міста розписували військовою машини синьо-жовтими фарбами.

Також діти на аркушах писали побажання бійцям, а дівчата писали листи незнайомому вояку. За словами організатора акції Рустама Басовича, такі знаки уваги піднімають бойовий дух захисників на передовій. Хлопці дуже чекають на такі листи і залюбки читають їх у перерві між боями. Уже найближчим часом польова пошта від дніпропетровців буде скерована на фронт.

Анатолій СИТНИК

Але невдовзі в Надзів'ї з'явився ворог ще лютіший. Сюди з метою розвідати, які народи живуть в Європі, дісталися передові загони орди Чингізхана. Показово, що першими усвідомили небезпеку можливого монголо-татарського уярмлення князі, чії володіння були найбільш віддаленими територіально від південно-східних степів — Мстислав Удатний Галицький і Данило Романович Волинський (такі собі пра-пра-«бандери»). Вони закликали київського князя Мстислава Романовича спільно з чернігівською, путивльською, трубчевською, курською та смоленською дружинами виступити проти досі небаченого ворога і вирушити в далеку дорогу.

На початку літа 1223 року, на річці Калці (у районі нинішнього заповідника Кам'яні Могили під Маріуполем), Мстислав Удатний, Данило Романович і змушені стати їхніми союзниками половці, не дочекавшись підмоги, вступили в битву з численним вій-

правною територією славянських вольностей українського козацтва. Близько 1500 року при впадінні річки Кальміус в Азовське море (на місці сучасного Маріуполя) виникло запорозьке поселення Домаха, що стало центром Кальміуської паланки, котра охоплювала значну кількість зимівників.

І не дивно, що більшість великих і малих населених пунк-

тамана, згодом чомусь перетворився на містечко Володарське, що увічнювало ім'я людини, жодним чином не пов'язаної з цим краєм.

Загалом у топонімічному сенсі (і не тільки) Донбас залишається своєрідним відстийником тоталітарної епохи. Тут, як і раніше, у пошані імена комуністичних ідолів Маркса, Енгельса, Леніна, Ар-

«Іллічівець» і навіть презентував у такій подобі незалежну Україну в єврокубковому турнірі. Хіба ще десь у СНД нині назвали б улюблену команду «Ленінець», «Сталінець» чи «Держинець»?

Виходячи із сьогоденних реалій, думаю, що в цьому регіоні у наш час було б вельми проблематичним перейменувати скажімо Сталіно, Жданов, Ворошиловград чи Комунарськ, коли б це не було зроблено ще в УРСР.

Утім, повернемося до більш давньої історії. Слідом за українцями потяглися до Дикого Поля і безземельні російські селяни, котрі тікали від кріпосницького гніту. Переважно вони більш-менш компактно розселилися вздовж Дону, але кілька російських сіл виникло і безпосередньо поблизу українських. Їхні мешканці не лише по-добросусідському господарювали, а й захищали свої поселення від ворожих нападів, звільняли близьких, котрі потрапили в рабство.

Від 1620-х років почалися спільні походи запорозьких і донських козаків на Трапезунд, Стамбул. Знаменним

Що видно зі степового кургану?

ськом противника. У цій нерівній сутичці особливу мужність виявив майбутній український король Данило Галицький. Поранений у груди зовсім ще юний князь скропив своєю кров'ю надзівський степ, але не припинив битви.

Однак половці не витримали ворожої навали і, кинувшись навтікача, спричинили сум'яття в лавах галицької та волинської дружин. На жаль, не прийшли на поміч ні Мстислав Романович, ні інші князі, які спостерігали за боєм із протилежного берега. Через роз'єднаність дружин підсумок битви виявився доволі трагічним. Хіба що десятій частині учасників походу поталанило повернутися додому.

Але й ординці не ризикнули тоді продовжити свій наступ у глибину України-Руси, відчувши у війську суперника грізний потенціал у разі його згуртування. Отже, монголо-татарське вторгнення було відкладене на понад півтора десятиліття.

Упродовж кількох століть донецькі степи були повно-

тів Донбасу веде свій родовід від козацьких першопоселень, укріплень, пікетів, сторожових постів. Серед них — Донецьк (Олександрівка-Щеглівка), Андріївка, Артемівськ (Бахмут), Горлівка, Гродівка, Держинськ (Щербинівка), Дружківка, Криворіжжя, Макіївка, Мар'їнка, Новгородське (Залізне), Олексіївка, Селидове, Святогірськ, Ясинувата, Луганськ (Кам'яний Брід і Вергунці), Біловодськ, Вовчярівка, Євсуг, Жовте, Зимогір'я, Красний Кут, Лисичанськ, Нижнє, Нова Астрахань (Гузіївка), Оріхове, Пархоменко (Макарів Яр), Ровеньки, Рубіжнє, Словоносербськ (Підгірнє), Суходіл, Чорнухне, Шовкова Протока...

А ще Кремінна, Сватове (Сватова Лучка), Тор (нині Словолянськ), Райгородок, Ямпіль були сотенними містечками Ізюмського, а Білолуцьк, Закотнє, Старобільськ — Острогозького слобідських козацьких полків. Чимало поселень виникло пізніше, в період існування Азовського козацького війська. Та, наприклад, хутір Гладкий, названий у 1832 р. на честь його засновника-

тема, Держинського, Кірова, Куйбишева, Орджонікідзе, Петровського, Свердлова, Войкова, Вороського, Котовського, Фрунзе, Розі Люксембург, Лібкнехта, Димитрова, Тореза, Тельмана і, уявіть, навіть... Сакко і Ванцетті, а от пам'ять багатьох гідних пошанування земляків ніяк не увічнено.

Географічний атлас краю чимось нагадує гербарій, зібраний за настановою вчительки десь у класі третьому. Листя в ньому давно зігліло й нікому не потрібне, а викинути рука не підіймається.

Загальний же перелік ідейно-класових власних імен міст, селищ, сіл, районів, заводів, фабрик, шахт, вулиць, площ, навчальних закладів, збережених у цьому регіоні, гадаю, з лихвою перевищить кількість схожих найменувань, що досі залишилися на просторах усього колишнього Союзу. Цієї спадщини тут не тільки не вкваліється позбутися, а й, що дивно, примножують її. Парадокс, але вже в ХХІ столітті найкращий футбольний клуб Маріуполя «Металург» був перейменований на

стало їхнє «Азовське сидіння» — героїчна оборона впродовж 1637–1642 років відбитої в турків фортеці Азов. Та не тільки із зовнішнім ворогом билися запорозжці та донці. Неодноразово спільними зусиллями виступали проти царату.

Українські козаки підтримали народні повстання Івана Болотникова та вихідця із села з нижнім російським іменем Трьохізбенка (нині Луганської обл.) Кондратія Булавина. Вони брали активну участь у Селянській війні 1667–1771 років під проводом уродженця «малоросійської» Зимовейської станиці Степана Разіна, який набув досвіду в спільних походах із запорозжцями. До речі, земляком Разіна був ще один керівник Селянської війни, але вже 1773–1775 років — Омелян Пугачов. Його дід Михайло Пугач — хоробрий зимовейський козак. Удома Омелян, одружений на українській козацці, розмовляв, звичайно, українською. У війську Пугачова воювало чимало запорозжців.

Продовження. Початок у № 31

Далі буде

наголос

ПІДТРИМКА

У базовому військовому госпіталі міста Дніпропетровськ, за участі міністра культури Євгена Нищука, завершилась друга частина концертного туру «Підтримаємо своїх».

Це серія концертів для українських військових, які виконують службові обов'язки у зоні проведення АТО (або готуються до виконання зазначених завдань у місцях постійної дислокації) та мешканців визволених від терористів міст.

Протягом туру в заходах взяли участь кілька десятків артистів, серед яких Анастасія Приходько, Арсен Мірзоян, Юлія Лорд, Марія Бурмака, Тоня Матвієнко, Володимир Ткаченко, Олег Скрипка, Марія Яремчук та інші.

ПЕРША НАРОДНА

4 серпня виповнилося 160 років від дня народження Марії Заньковецької – української актриси, першої народної артистки України.

Із цієї нагоди її вшанували панахидою на могилі у Києві на Байковому кладовищі. У музеї її імені презентували виставку «Найрадісніші і незабутні хвилини мого життя». Показали й фільм про артистку, створений на матеріалах закладу.

Міністр культури України Євген Нищук також приєднався до пам'ятних заходів.

ПАТРІАРША ПРОЦА

3 серпня Міністр культури України Євген Нищук взяв участь у III Всеукраїнській патріаршій прощі до Галицької чудотворної ікони Матері Божої, у селі Крилос Галицького району. Служба пройшла біля Церкви Успіння Пресвятої Богородиці на території Національного заповідника «Давній Галич».

У заході також взяли участь віцепрем'єр-міністр України Олександр Сич, керівництво району та області, а також єпископи УГКЦ з усієї України. Урочиста літургія розпочалася хіротонією (нареченням) нового єпископа УГКЦ – Йосафата Мошчича, а також молитвою за мир в Україні.

«Коли ми молилися з нашим духовним провідником я відчував, як наповнюється моя душа цією спільною силою, – сказав Євген Нищук.

ВТІЛЕННЯ ПРОЕКТІВ

Експертна рада програми «Взаєморозуміння» визначила та рекомендувала до реалізації 27 культурно-мистецьких проектів.

Тематика широка – практикуми, семінари, презентації національних костюмів і форуми творчої молоді: сучасні драматичні фестивалі, мистецькі акції.

У контексті військової тематики – проект із Хмельниччини «Мистецтво наша зброя», львівський «Тиждень актуального мистецтва

«Ментальні Війни», київський «Між революцією і війною» та інші.

Детальний список відібраних проектів за посиланням: <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/361761>

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ІНФОРМУЄ:

Закладів культури, які безпосередньо відносяться до сфери управління Міністерства культури України та знаходяться на території Луганської і Донецької областей немає.

Офіційна інформація від керівників сфери культури Донецької та Луганської областей щодо стану закладів культури комунальної форми власності в зоні проведення АТО не надходила у зв'язку з відсутністю повноцінного зв'язку з цими регіонами. До того ж, Мінкультури, листами на адресу керівників областей, висловило готовність долучитися в межах своєї компетенції до врегулювання нагальних питань щодо відновлення систем життєзабезпечення населення регіонів та надало відповідні рекомендації про можливість припинення публічної роботи закладів культури та мінімізування роботи їхніх колективів на час проведення бойових дій.

У телефонному режимі керівниками закладів культури м. Донецьк поінформовано, що всі установи працюють в робочому режимі, а будівлі міста, у цей час, не понесли значних руйнацій.

Також, поінформовано, що Донецька обласна державна адміністрація перенесла свою роботу до міста Маріуполь.

Зі свого боку Мінкультури в телефонному режимі поінформувало керівництво Луганського та Донецького управління культури щодо листа Міністерства соціальної політики України від 08.07.2014 року «Про збереження місця роботи працівників, які переміщуються із районів проведення антитерористичної операції або залишаються у таких районах».

Зараз повна інформація щодо зазначеного у запиті питання знаходиться в компетенції Міністерства надзвичайних ситуацій.

Також повідомляємо, що на території, де відбувається антитерористична операція, немає театральних закладів, які належать до сфери управління Міністерства культури України. Усі театри є комунальної форми власності, а саме:

1. Донецький національний академічний український музично-драматичний театр;
2. Донецький академічний обласний театр ляльок;
3. Донецький академічний орден Пошани обласний російський драматичний театр (м. Маріуполь);
4. Донецький академічний обласний російський театр юного глядача (м. Макіївка);

29 липня в Мінкультури відбулося засідання Комісії з проведення всеукраїнського конкурсу на кращий ескіз знака ордена Героїв Небесної сотні.

Конкурс проводився з 23 до 28 липня 2014 року. Усього було подано 17 конкурсних проектів від 16 учасників (2 проекти в авторському колективі із двох осіб). Учасниками стали митці з Дніпропетровщини, Сумщини, Одещини, Івано-Франківщини, Чернігівщини, Львівщини та міста Києва.

I місце

II місце

III місце

Комісію, на розгляд якої були представлені ескізи, сформовано із представників громадських об'єднань, громадських активістів – учасників Революції гідності, фахівців із нагородної справи та геральдики, а також представника Адміністрації Президента України, Міністерства культури України, Національного банку, Національної академії наук, Національної академії мистецтв.

Своїм рішенням комісія відзначила три ескізи знака ордена Героїв Небесної сотні (із рекомендаціями доопрацювання):

– авторського колективу **Тараса Возняка та Костянтина Ковалишина** (м. Львів);

– авторського колективу **Олександра Сопова та Алевтини Несіної-Інькової** (м. Київ);

– автора **Олексія Руденко** (м. Київ).
Нагадаємо, що Орден Героїв Небесної сотні встановлюється для відзначення осіб за громадянську мужність, патріотизм, відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, активну благодійну, гуманістичну, громадську діяльність в Україні, самовіддане служіння Українському народу, виявлені під час Революції гідності (листопад 2013 року – лютий 2014 року), інших подій, пов'язаних із захистом незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України.

5. Луганський академічний обласний російський драматичний театр ім. Павла Луспекаєва;

6. Луганський обласний академічний український музично-драматичний театр;

7. Луганський академічний обласний театр ляльок;

8. Луганський обласний козацький кінний театр;

9. Сіверськодонецький міський театр драми.

До того ж зазначаємо, що станом на липень – серпень 2014 року театри закрили свій театральний сезон 2013-2014 року, а працівники знаходяться у відпустках. Будівлі театральних закладів не пошкоджені.

Зокрема щодо існуючих двох цирків, під час проведення АТО в Луганській та Донецькій області, творчо-господарська діяльність Луганського та Донецького державних цирків повністю призупинена, концертні програми достроково завершено, а ті, що планувалися в черні-липні та серпні-вересні 2014 року скасовано. Адміністрація і творчі колективи підприємств знаходяться у відпустках.

За інформацією з регіону 25 липня в ході АТО будівля ДП «Луганський державний цирк» потрапила під обстріл. Внаслідок чого зруйновано фасад, фундаментний парапет будівлі цирку, майдан біля будівлі, пошкоджені стеля і підлога фойє першого та другого поверху. У зв'язку з цим, роботу закладу можливо розпочати тільки після відновлення будівлі, яка потребує значних фінансових затрат.

Прес-служба
Міністерства культури України

Національний академічний оркестр народних інструментів України оголошує конкурс на заміщення вакантних посад:

– артист оркестру (контрабас, скрипка).

Документи приймаються до 28 серпня 2014 року за адресою: м. Київ, бул. Шевченка, 50–52, (каб. 604).

Довідки надаються тел.: (044) 482–36–39

Міністерство культури України отримало звернення від Міністерства закордонних справ України щодо подачі на розгляд Секретаріату Національної комісії України у справах ЮНЕСКО проектних пропозицій щодо проведення в 2014–2015 роках заходів в Україні за фінансової підтримки ЮНЕСКО.

Детальну інформацію щодо формування проектних пропозицій можна знайти за посиланням: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002256/225624e.pdf>

Проектні пропозиції мають бути сформовані за відповідною формою англійською мовою та відправлені на адресу Управління міжнародного співробітництва (oleksandra@mincult.gov.ua) в електронному вигляді до 07 серпня ц.р.

Звертаємо Вашу увагу, що Секретаріат ЮНЕСКО не приймає заявок на отримання фінансування, подані безпосередньо до Секретаріату.

редактор
Людмила ЧЕЧЕЛЬ

культура і війна

Олег СВІРКО: «Починай із себе, наводячи лад у країні...»

■ ПРИНАГІДНО

Олег СВІРКО – бізнесмен, співвласник видавничого холдингу «МЕГА-Прес». Голова ради директорів. Закінчив історичний факультет Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова. У минулому – професійний спортсмен. Батько трьох дітей.

На Майдані був із перших днів. Нині волонтер. На добровільних засадах безкоштовно віддрукував 10-тисячний тираж нашої газети «Культура і життя» і відправив у зону АТО для бійців та жителів.

Пан Свірко щойно повернувся із чергової поїздки у зону АТО. Зі своїми побратимами-волонтерами передали бронезилети, продукти харчування та необхідні речі бійцям батальйону «Київ-1» та 11-го київського батальйону.

Вражає й дивує той факт, що наш герой має невеличкову хворобу, але не здається, а натомість бореться з нею, примножуючи добрі вчинки.

– Будь ласка, пане Олеже, розкажіть трохи про себе нашим читачам.

– Маю звичайну родину, виховую трьох дітей: дві доньки й сина. Свого часу навчався на історичному факультеті педагогічного університету імені Михайла Драгоманова в одній групі з Олексієм Мустафіним. На інших потоках вчилися Ірина Герасенко та Роман Безсмертний. Професійно займався академічним веслуванням.

Ще студентом розпочав бізнес. Так склалося, що обрав саме видавничу діяльність. Разом із партнером починав із «Телегіду». Згодом розширювали діяльність, побудували друкарню, розрослися до власного видавництва та рекламної агенції. Маю доброго й надійного партнера. Це мій друг – Євген Скляр. Двадцять років працюємо разом. Єдине, що хвороба мені трохи заважає...

– Про Вашу хворобу читала в періодиці. Знаю, що активно боретеся й не здаєтеся. Ви навіть можете поділитися методами боротьби?

– У 1998 році у мене виявили онкозахворювання: В-клітинну лімфому. Лікарі спрогнозували, що проживу тиждень шість. Та, на щастя, все виявилось не так. Про те, як мені вдається боротися з недугою, я підготував і надрукував кілька подач у газеті «Факти».

Свято вірю в те, що коли людина хоче жити, то навіть лікарі не зможуть її відправити до Бога. Найголовніше – мати бажання. Якусь особливу формулу вивести не можу, бо в боротьбі з хворобою намагаюся

використовувати всі можливі доступні методи. Передусім це спорт. Віра в Бога? Не завжди сприймаю те, що нав'язує церква, але знаю точно, що Він допомагає тільки тим, хто сам намагається щось робити.

Ще маю сказати: головний чинник у боротьбі з недугою – це відсутність страху перед нею. Бо якщо ти боїшся хвороби, то вона тебе перемаже. А ще – важливо знайти, яке лікування підходить краще. Важливі й оздоровчі практики. Наприклад, я обрав для себе веслування. На жаль, не завжди це вда-

– Зараз багато часу Ви працюєте над налаштуванням волонтерської роботи? Чим це викликано?

– Мене так виховували батьки: якщо людина може допомогти іншій, то вона має це зробити. А тим більше, я відчуваю, що можу це зробити. Думаю, аби так чинив кожен громадянин, то ми б уже жили в іншій державі. У 2004 році підтримували Майдан. А коли почалася Революція гідності у листопаді минулого року, я, мій брат і партнер були серед перших на Майдані. Були й під-

ців із 11-го батальйону. Позналися ближче й почали співпрацювати. Згодом почали опікуватися й батальйоном «Київ-1», який очолює Віталій Сатаренко. Про перелік нашої допомоги звітуємо в соціальних мережах, а також повідомляємо усім охочим допомогти, викладаємо список чого не вистачає нашим бійцям.

Мені дуже приємно, що до цих добрих справ долучився і колектив вашого видавництва, віддрукувавши додатковий тираж для зони АТО. Я, як історик і педагог, скажу,

ється робити послідовно. Моє головне завдання – всіма способами чіплятися за життя.

– Одного разу Ви сміливо заявили: «Лікарю, ми хочемо мати сина!»

– Так і було. Я звернувся до свого лікаря в Німеччині. Генетики вирахували безпечний час для зачаття. Власне, я дуже хотів мати сина. Хоч і люблю я доньок, але з віком відчув, що у мене є те, що маю передати хлопцеві. І ось, коли лікарі вирахували безпечний період, ми з дружиною поїхали до Таїланду. І, диво! Усі шість днів нашого перебування на острові була злива! (Сміється) та все у нас склалося як і мало бути. 13 липня Євгену виповнилося три роки. Уже привчаю його до спорту. Шкодную, що приходжу нині додому, коли діти вже сплять, а йду, коли ще сплять...

час штурму. Сподівалися, що все буде так, як мріяли, але нашою сусідю це не подобається.

– Сьогодні Ви допомагаєте силам АТО?

– Так. Поступово робота на Майдані переросла в допомогу вже безпосередньо в зону АТО. На жаль, попередньою владою армія була знищена, практично її не було. Те, що формується сьогодні, ще не армія. Тішить те, що свідомі люди прийшли захищати країну. Кожен робить, що може. Чудово, що є українці, які розуміють: щоб навести лад у країні, треба почати з себе.

Починали допомагати 12-му батальйону територіальної оборони, коли він уже був у зоні АТО. Першого разу передали 37 бронезилетів, які придбали за власні кошти. А згодом до нас звернувся Роман Драпак і розповів про хлоп-

що культура – це те найголовніше, з чого починається будівництво держави. Тому ми й надалі будемо друкувати кожне число вашої газети для мешканців і бійців зони АТО.

– Як відпочиваєте, де берете нові сили?

– Сам дивуюся. Через кожні 5–6 годин маю відпочивати, аби сили відновлювалися. Та... доводиться по кілька днів займатися невідкладними справами. Допомагає спорт, зустріч із родиною.

...Олег Свірко, одразу після повернення із зони АТО, відсвяткував свій день народження. **Колектив нашого Національного газетно-журнального видавництва щиро вітає Вас, Олеже Станіславовичу! Міцного Вам здоров'я, сили, мужності й витримки на благо родини й рідної України!**

редактор
Леся САМІЙЛЕНКО

україна і світ

Папа Римський та українська Голгофа

Руслан ОНОПРІЄНКО

Канон зазвичай не викликає особливого трепету. Канон обмежує розуміння процесу або явища і призводить до інтелектуальних комплексів. У випадку з Іваном Павлом II, канонізація – справа благородна.

Річниця цієї події викликала хвилю спогадів і рефлексій. «Український слід» діяльності Папи передусім пов'язаний із його приїздом до місця масового знищення десятків тисяч невинних людей у період Сталінських репресій. Йдеться про «Биківнянські могили», заради яких навіть було змінено офіційний протокол. Ми вирішили поспілкуватися з людиною, яка далекого 2001 року спромоглася зорганізувати цей візит до української Голгофи. Отже, слово Роману Круцику, голові Товариства «Меморіал» імені Василя Стуса.

– Як виник задум запросити Його Святість до Биківнянського лісу?

– Тоді якраз у пресі з'явилася інформація, що Папа Іван Павло II збирається з візитом в

підписи. Я ще заручився підтримкою єпископа Софрона Мудрого, бо колись був головою комітету із захисту греко-католицької церкви в себе в області. Переговорив із ним, і за тиждень до приїзду Папи він посилав телеграму, щоб змінити протокол і включити в програму відвідування Биківні.

– Чи були спроби все організувати через офіційні установи?

– Я намагався залучити офіційну владу, і чиновники не

приїхали до Биківні, я показав своє депутатське посвідчення, і ми пройшли до центральної могили, чекаючи на Папу. Якраз у цей час там було десь 30 журналістів з усього світу. Пізніше приїхав Папа Римський, і єпископи, які були з ним, мали поставити кошик із квітами до хреста. Але, вочевидь, сама Биківня і сосни з табличками справили на Його Святість таке сильне враження, що він вийшов з авто, підійшов до хреста, і сам прочитав молитву.

на цей процес. Той же Софрон Мудрий – тоді особистий секретар Папи. І коли Софрон, зателефонувавши у Ватикан, переговорив з Іваном Павлом II, то пізніше мені сказав: «Романе, Папа дав згоду і збирається попередити телеграмою про зміну протоколу».

– Особисті контакти зіграли найголовнішу роль?

– Саме так. Тому, власне, нам і вдалося все організувати. Взагалі я вважаю великою заслугою «Меморіалу» появу у Биківні Папи Римського. І коли він приїхав і прочитав молитву, ми всі хором (а нас були близько п'ятдесяти) закричали: «Дякуємо за відвідування Биківні!» А він ще помахав нам рукою.

Довільний жест. Після його візиту про історію Биківні писала вся світова преса. Меморіал був піднятий на світовий рівень інформації.

– Папа прочитав молитву, а спілкування ніякого не було, а так розумію?

– Якось не вийшло, але було привертнуто увагу до більш важливих речей. Він бачив нашу невеличку групу. А ми передали подяку листом.

– Після цієї події скільки було телефонних дзвінків до «Меморіалу»?

– Дуже багато, а телеграм ще більше. Мене якось запитали американські журналісти: «Щоб Ви хотіли, аби ми написали про Биківню?» Я відповів, що хочу бачити статтю з таким приблизно заголовком: «Папа Римський показав Президентіві Кучмі, де знаходиться Биківня». І ось, вони присилають мені газету. Як виявилось, такі важливі теми викликають більшу цікавість у поважних гостей із-за кордону, ніж у своїх.

– Іноземні гості самі до Вас їдуть, чи Ви їх запрошуєте?

– У третю неділю травня запрошуємо до Биківні представників посольств, і цього року вони завітали. Різні посольства, і відгуки усюди. Але, по суті, Папа відкрив ворота.

На фотознімках:

Папа Іван Павло II;

Роман Круцик;

Повідомлення, надіслане Ватиканом, про отримання підписів, зібраних київським «Меморіалом»

їнської мови при Київській міській організації товариства «Меморіал» з відповідною заявою щодо встановлення Дня української преси з пропозицією призначити його на 25 листопада, у річницю виходу першого числа «Хлібороба» – першого україномовного видання на Лівобережній Україні, яка не була складовою українських земель. Київська міська організація оперативно виступила і з приводу незаконного втручання авторитарного владного режиму в правозахисну та історико-просвітницьку діяльність організації.

У День ушанування пам'яті загиблих у Другій світовій війні, за ініціативи цієї організації, патріотичні сили сказали: «Так – пам'яті! Ні – тоталітаризму!» 8 травня 2011 року українські патріотичні організації та політичні партії вшанували пам'ять загиблих у Другій світовій війні і засудили нацистський та радянський тоталітарний режими. Захід відбувся біля пам'ятного знака жертвам Голodomору на Михайлівській площі столиці.

Всі ці заяви стали фіксацією репресивного стану стосовно діяльності організації, адже ще у 2010 році меморіалівці виступили з антирежимною заявою стосовно політичної ситуації в Україні.

Звітно-виборча конференція Всеукраїнського товариства «Меморіал» імені Василя Стуса – єдина організація, яка висловила і оприлюднила свою позицію таким текстом:

«У результаті перемоги на Всеукраїнських президентських виборах лідера Партії регіонів Віктора Януковича до влади в Україні прийшли сили, які відверто сповідують антиукраїнську політику, керовану Москвою. Встановивши в країні диктатуру однієї партії, вони демонстративно ігнорують демократичний вибір України, нівелюючи її економічну та політичну незалежність. Вперше за 19 років українська держава опинилась перед реальною загрозою її знищення».

«Меморіал» після цього пішов у підпілля, але жив...

Україну. І виникла ідея – спробуймо зробити так, аби Папа відвідав Биківню. Усе-таки скорботне місце. І член нашого «Меморіалу» Артур Луковський, який проживав у Чикаго, почав збирати підписи в діаспорі з проханням до Папи. І все, що зібрав, відправив до Ватикану. А ми трьома цінними листами надіслали «свої»

мали куди подітися, адже Папа дав згоду. Однак за 4 години до події Обухівська траса була перекрита. Тодішня влада робила все, щоб якомога менше людей було на таких заходах. Але я дізнався про ситуацію, і ми напередодні ввечері обдзвонили усіх членів Товариства, взяли наш прапор, і ще до перекриття траси були на станції Лісова. Коли

– Коли надсилали листа до Ватикану, сподівалися на відповідь чи думали, що він загубиться десь у канцелярії?

– Лист ми відправили з повідомленням, і незабаром дізналися, що він таки дійшов до адресата. До того ж, ми були підбадьорені домовленостями з особами, що мали вплив

редактор
Аліна ОНОПА

культура і війна

Війна залишає шрами

Ми всі віримо в перемогу! Наші захисники щодня наближають її в зоні АТО, а небайдужі люди, волонтери допомагають тим, кого війна позбавила нормальних побутових умов і необхідних речей, залишивши шрами і не лише тілесні, але й духовні.

Але рубці можна залікувати. Тож колектив Національного газетно-журнального видавництва спільно з однодумцями, які вже підставили плече ідеї духовного відродження української армії та народу, розпочинає безстрокову акцію з допомоги не лише військовим, які захищають Україну в зоні АТО, але й обездоленим дорослим і дітям, які постраждали від російських терористів.

До акції долучилися також видавництво дитячої періодики «Мамине сонечко» на чолі з головним редактором Вадимом Дорошенком, яке надасть газетку та журнальну продукцію, і член Видавничої ради Національного газетно-журнального видавництва, письменник Андрій Курков.

Українці розуміють, що страх знищує людську гідність, а безстрашся – непереможне. Чи не в кожному серці патріота зачаївся біль, що ятрить душу. Ці переживання стосу-

ються нашого майбутнього, яким і є наші українські діти.

Нас турбує ситуація з малечю, які перебувають зараз у зоні АТО, зокрема у Слов'янську. Діти на власні очі бачили ті жакливі події, які до недавнього часу там відбувалися. Вони – свідки військових дій. Це однозначно вплинуло на їхній емоційний стан і завдало психологічних травм.

Діти потребують підтримки, і не лише з боку рідних та близьких. Їм потрібна наша з вами увага. Ми не можемо бути байдужими і стояти осторонь.

У багатьох містах і селах Сходу України є чимало дітей, які залишилися без уваги і за якими нікому наглядати. У Слов'янську вони збираються щоранку, аби погратися на головній площі, тому що інші

місця небезпечні, а деколи й заміновані.

Звертаємося до всіх добрих і небайдужих людей з проханням за змоги допомогти дітям зони АТО. Потрібні іграшки, одяг, дитячі книги, альбоми для малювання, солодоці, напої тощо. А особливо – волонтерська допомога. Запропонуйте Вашим друзям чи самі відгукніться на нашу пропозицію стати волонтерами з доставки цих речей малечі у Слов'янськ.

Цими вихідними туди буде спрямовано два перші мікроавтобуси, які доправлять зібрану гуманітарну допомогу та волонтерську бригаду.

Важливо, щоб слов'янські діти відчули опіку і турботу дорослих. Волонтери влаштовують для них цікаві розваги, веселі забави, щире спілкування, спільне малювання, виконання пісень – все, що зможе їх відволікти від тих трагічних подій, і змусить відчути себе потрібними своїй країні.

Сподіваємося, що наша увага допоможе дітям повернутися до звичного спокійного життя.

Аліна ОНОПА

Координатор волонтерів
Національного газетно-журнального видавництва

Олена ПАЩЕВСЬКА:
(044) 498-23-62
або (096) 222-47-56

На першій шпальті № 2 газети «Україна єдина» зображено командира групи спецпризначення лейтенанта Романа Г.

Під час розвідувальної операції на Луганщині його важко поранили, тому протягом наступних двох місяців він був прикутий до лікарняного ліжка.

Наприкінці травня Роман отримав завдання розвідати зі своїм підрозділом один зі стратегічних маршрутів. В одному з лісів поблизу кордону з Російською Федерацією він побачив кілька десятків покинутих легкових автомобілів без номерних знаків.

Відчувши, що це може бути пастка, Роман наказав своєму спецпідрозділу пришивитися. Однак дуже скоро за ними поїхав підозрілий легковик. Переслідування тривало приблизно 40 км.

«Ми не могли далі їх вести за собою. Я вирішив зупинитися та перевірити невідомий автомобіль. Легковик теж зупинився на певній відстані від нас. Ми не мали дозволу стріляти по підозрілих авто, тому довелося ризикнути. Порятуватися від автоматної черги не зумів. Вчасно зорієнтуватися завадив пил, який здійняли наші вантажівки», – розповідає офіцер.

Через ногу Романа пройшло навиліт три кулі. Військові, які були позаду командира, відкрили по нападниках вогонь у відповідь.

Офіцера оперативно доставили до найближчого українського блокпоста, а потім до Харкова, де його прооперували лікарі Військово-медичного клінічного центру Північного регіону.

Три кулі...

Ця газета вийшла тиражем 20 000 примірників, 15 000 з яких віддрукувала за свої кошти друкарня МЕГА-Поліграф (Київ) і 5000 – Видавничий Дім Кераміст (Запоріжжя).

СЛОВО – ЗБРОЯ

Додаткові наклади вже трьох номерів «Культури і життя» з тематичними публікаціями направлені в зону АТО: 10 000 примірників спецвипуску «Культура і війна» і ще два числа по 1000 екземплярів.

Спецвипуск на добровичних засадах безкоштовно віддрукував видавничий холдинг «МЕГА-Прес». Далі з доброї волі його співвласника Олега Свірка друкарня «МЕГА-Поліграф» віддрукувала ще одну велику партію газет, зокрема й цей номер.

сторінка андрія куркова

facebook®

■ **НОТАТКИ 4–5 СЕРПНЯ**

...В России всегда была монархия, а у нас – анархия, выборная анархия. Украинцы всегда могут выгнать из страны не понравившегося им президента, а российский монарх-президент всегда может выгнать из страны какой-нибудь живущий в ней народ или часть собственного народа, хотя хотелось бы узнать, чувствует ли он «собственным» весь российский народ или только отдельную его часть?! В давних традициях российской империи протесты образованного класса против государя заканчиваются виселицами, вокруг которых радостно и победоносно галдят представители необразованного класса. Наученные горьким опытом и не желающие изменить себя образованные и культурные граждане предпочитают «в знак протеста», а точнее по боязни, самоустраиваются с имуществом и родными в более мелкие и спокойные государства, помогая таким образом государю очищать свой собственный народ от скверны мыслительного процесса...

...История повторяется, молодость – нет. Слава Славе Потиевскому, киевскому художнику, жителю спокойной Германии!

Сегодня прочитал такие слова гражданина России:

«Нынешняя российская власть меня просто омолодила – чувствую себя снова школьником: прошла олимпиада, Запад опять загнивает, США – опять враг № 1, все ТВ-каналы рассказывают одно и то же враньё, стареющий лидер государства уже 15 лет у власти, российская армия опять вторглась в чужое государство для братской помощи, Россия опять сбила гражданский самолёт из Азии, все трудящиеся в едином порыве поддерживают и осуждают... да, чуть не забыл, и гимн по утрам звучит тот же, как и 30 лет тому назад...»

Но есть добавление от меня – я вчера услышал на ток-шоу Соловьёва предложение одного довольно молодого политика насчёт новой национальной идеи, – звучит коротко: «Боже, храни государя!» Мне показалось, что участники немного окаменели, но не потому, что это упоминание, а из зависти, что это не они придумали... Интересная, всё-таки страна – недавно задавили несколько тысяч человек на похоронах Сталина, и сейчас – было бы едва ли не большее столпотворение... И точно, как тогда, народ не знал бы, как жить дальше без Путина... Ведь жить без государя так и не привыкли... И его надо беречь...

...Для читающих по-французски рад сообщить, что в сегодняшнем номере «Liberation» вышел мой текст о сегодняшнем Киеве. На всякий случай – сегодня вторник, 5 августа, не смотря на то, что мой мобильник упорно показывает «воскресенье, 3 августа». Это мне на зло, знает ведь, что я не большой любитель воскресений...

...Арбатские Эмираты – как интересно утро начинается!

«Читаю про жару в Москве и про особенности российской политики, в голове все путается и рождается название страны:

Арбатские Эмираты»...

Андрій КУРКОВ

Під час будь-якої війни почуття та емоції загострюються. Уникнути цього неможливо, та й соромитися цього не варто.

Так, суперечки в такі часи спровокують перехід на крик і сварки. Реакція, здавалося б, на нешкідливий жарг може виявитися такою, що жартівнику доведеться кілька днів ходити, озирюючись із побоюванням на різні боки. Час військових дій привносить війну в усе навколо людини: у новини, розмови, почуття і реакції.

Кілька днів тому я, людина, яка зазвичай телевізор не дивиться, вирішив все-таки переглянути телеканали. І на одному з них раптом йшов знайомий чорно-білий фільм – радянська комедія з Любов'ю Орловою.

Я відразу припинив «переключення» і вимкнув телевізор. Настрій ненадовго зіпсувався. Відновити його вдалося чашкою чаю, після чого я спробував проаналізувати власну реакцію, яка мене і здивувала. Адже ретрокіно, як і ретро-музику, я завжди любив. А в машині у мене завжди з собою десяток компакт-дисків з очищеною за допомогою комп'ютерних програм, відновленою музикою далекого і не дуже далекого минулого – від Федора Шалія до Ханса Альперса і від Жака Бреля до Леоніда Утьосова. Чому ж цього разу чорнобіле минуле мене з такою силою відштовхнуло від себе?!

Вибачте, звичайно, за таке публічне «самокопання», але зрозуміти причини моєї реакції виявилось справою майже хвилиною. Чорно-біла, оптимістична і голосно-радісна Москва з Любов'ю Орловою раптом перестала бути в моїй свідомості чимось минулим. Радянський Союз живий, зрозумів я і злякався. Злякався тому, що побачив його з того боку, з якого в минулому поглядала з острахом цивілізована Європа.

Для мене раптом Радянський Союз Сталіна і нинішня Російська Федерація Путіна ста-

Любов Орлова та чорний список

ли одним цілим, однією прямою лінією, однією Червоною площею розміром в одну пошту земної кулі. І на цій площі весь радянсько-російський народ дружно співає: «Легко на сердце от песни весёлой!..» Він може співати й інші пісні – їх десятки або сотні, цих загальних і нібито поєднаних пісень, які відомі й за межами РФ завдяки спільному минулому і такому ж спільному, чи ж бо просто нав'язаному в односторонньому порядку, інформаційному та розважально-телевізійному просторі. І я розумію обурення людей, які живуть у сусідній державі та фашистами називають тих, хто знає слова старих радянських пісень, але відмовляється їх підспівувати, більше того – відмовляється їх вважати своїми піснями.

А Росія тим часом пише нові пісні та працює без утоми поети-піснярі й композитори, нові Дунаєвські і Фрадкіни, які виконують свій чи то громадянський обов'язок, а може соціальне замовлення: об'єднати якомога більше народу навколо нової, заряджаючої готовністю до будь-якої спільної дії, талановитої пісні. При цьому бажано таку пісню, що може додатково ще й чужий народ приєднати, зачарувати, запам'ятати.

І ось виникне така мелодія, і відразу ми, живучи по сусідству, почуємо її на українських FM, побачимо її виконання на вітчизняному телеканалі, а потім кинуться нам в очі й яскраві афіші, що повідомляють: виконавець цієї пісні ось-ось заспіває її для нас наживо у столичному Палаці Спорту або у Львівському оперному театрі.

Так воно і було рік за роком. І звикли ми всі до того, що з афіш на нас частіше дивляться співаки сусідньої країни, ніж власні виконавці.

Але ж тепер ось війна. А під час війни почуття й емоції, як я вже казав, загострюються. А ці виконавці (а також письменники, кінорежисери і поети Міхалкови та інші діячі сусідньої культури) майже всі вишикувалися за своїм президентом і сказали, що вони в усіх його «українських» починаннях підтримують, анексію

Криму вітають і готові про неї співати нові патріотичні хіти.

Природно, в українському суспільстві відразу дискусія виникла і продовжується: а чи треба їх пускати до нас на заробітки, чи не краще скласти з їхніх імен довгий чорний список і закрити раз і назавжди доступ до української годинниці?!

А тут ще Ані Лорак, яка ну зовсім не розуміє, що вона такого зробила, щоб якимось хуліганам так кортіло зірвати її концерт в одеському нічному клубі?! У результаті бійка між євромайданівцями та міліцією, стінка на стінку, як під сільським клубом десь у далекому поліському селі!

Але питання поставили і вирішувати його треба. Чорний список – він уже є, і родом він із Росії: це і підписанти листів підтримки Володимиру Путіну, й інші російські діячі культури, що залюбки й голосно розповідають антиукраїнські казки на своїх телеканалах у різних політичних і культурологічних ток-шоу.

Тобто ми їх знаємо в обличчя і за прізвищами. Я ніколи не ходив на їхні концерти раніше, а тепер і поготів. Але й робити з них «героїв» внесенням у чорний список я б теж не став.

Багато честі! Нехай приїжджають, нехай спробують. Молодь у нас активна, телеканалів вистачає.

З'явиться афіша якої-небудь Валерії, можна додрукувати ще один тираж таких, тільки прикрасити їх цитатами співачки про Україну. А можна рекламний ролик з уривками її антиукраїнських телевиступів перед гастролями покрити між рекламою горілки і пива. Або її цитати на вхідних квитках надрукувати, щоб поціновувачів «радянської» естради трішки просвітити. Адже у нас далеко не всі знають про існування цих діячів мистецтва, а ті, що знають, думають, співаки – вони від Бога і до політики ніякого стосунку не мають.

Я, наприклад, про співачку Валерію раніше ніколи не чув, доки десь не повідомили, що вона «не даруватиме своє мистецтво українцям!» Загалом я підтримую цей її порив і був би радий, якби приклад Валерії наслідували багато інших її колег, що люблять іноді поспівати в Кремлівському Палаці З'їздів або отримати медальку з рук найголовнішого поціновувача їхніх талантів.

редактор
Ліліана ФЕСЕНКО

культура і війна

■ ВОЛОДИМИР ГОРЯНСЬКИЙ

Володимир Горянський – актор, телеведучий і співак. Отримав звання: народний артист України, лауреат Національної премії «Людина року» в номінації «Кращий актор року» в 2002, 2003 і 2005 роках. Лауреат премії «Колесо фортуни», двічі лауреат театральної премії «Київська Пектораль». Кавалер ордена «Святого Володимира», кавалер ордена «Дружби» (Росія), кавалер ордена Пошани.

Народився у місті Стаханов Луганської області. Закінчив Дніпропетровське театральне училище та Київський театральний інститут імені Карпенка-Карого. Працював у Дніпропетровському російському драматичному театрі імені Горького, а з 1989 року – провідний актор Київського театру драми і комедії на лівому березі Дніпра.

Серед його театральних здобутків: провідні ролі у спектаклях «Дрібний біс», «Майн Кампф або Шкарпетки в кавнику», «Комедія про принади гріха» («Мандрагора»), «Я вам потрібен, панове!» («На всякого мудрого досить простоти»), «Одруження», «Нас поміняли тілами» (де Володимир Горянський виступає актором і продюсером), «Три сестри», «Цар Федір Іоанович».

Володимир Горянський також активно знімається в українському та російському кіно. Перша визначна роль в телесеріалі «День народження Буржуя», де актор блискуче зіграв свого героя – психіатра Костю, принесла Володимир Горянському популярність на весь СНД.

Також яскраву гру актора можна побачити в фільмах «Пригоди покинутого чоловіка» (2000), «Нескорений» (2000), «Вечори на хуторі біля Диканьки» (2001), «Якщо я не повернуся» (2001), «Попелюшка» (фільм-концерт) (2002), «Під дахами великого міста» (2002), «Леді Мер» (2002), «Цикута» (2002), «Завтра буде завтра» (2003), «Божевільний день, або Одруження Фігаро» (2003), «Дух землі» (2003), «Снігова королева» (2003), «Ігри дорослих дівчаток» (2004), «Зцілення коханням» (2004), «Єсенін» (2005), «Дурдом» (2006), «Тримай мене міцніше» (2007), «Про Любов» (2008), «Дві сторони однієї Анни» (2009), «Полювання на Вервольфа» (2009), «Віра, Надія, Любов» (2010), «Єфросинія» (2010) і багатьох інших.

Усього Горянський знявся у понад 70 фільмах і телесеріалах. Із 2004 року працював телеведучим ранкового ефіру на каналі «Інтер». Багаторазовий учасник «Гор Патріотів». Також знімає кліпи на романтичні пісні у власному виконанні.

Володимир ГОРЯНСЬКИЙ: «У звільнених містах Сходу України я готовий грати безоплатно...»

Ліліана ФЕСЕНКО

Володимир Горянський – найзатребуваніший сьогодні український актор. Стрічки за його участю не зникають із теле- і кіноекранів, а в Київському театрі драми і комедії на лівому березі Дніпра його спектаклі проходять за аншлагов.

Час для інтерв'ю Горянський знайшов лише через травму – на зйомках фільму він пошкодив зв'язки ноги і тепер не може перебувати далеко від дому. Утім, навіть у такому стані актор не байдикує: його просять озвучувати фільми і вивчати сценарій нової дитячої картини «Історія старого мельника», де в Горянського яскрава роль.

«РОЛЬ ГАМКАЛО НАДОВГО ЗМІНИЛА МІЙ ІМІДЖ»

– Володимире, Ви останнім часом задіяні саме у дитячих стрічках. Тільки нещодавно в прокат вийшов фільм «Трубач» Анатолія Матешка, де у Вас негативна роль викладача Гамкало. А тепер знову робота в казці його племінника Олександра Ітигілова «Історія старого мельника».

– Так, нині з'явилася тенденція знімати дитяче кіно, про яке забули на два десятиріччя. Але мені такі ролі дуже подобаються, бо трохи стомився від приемних хлопців, яких доводилося грати останнім часом. Однак, гострохарактерний Гамкало змусив мене змінити імідж, якого я вже не можу позбутися.

Після «Трубача» досі ходжу голомозий. Волосся не встигло відрости, бо одразу мені запропонували нову роль. А якщо ти входиш у кадр із певною зачіскою, то і вийти повинен із нею. Потім нова пропозиція, і знову брак часу, щоб відросло волосся (сміється).

Нині знімаюся у стрічці «По законам військового часу». А вже після неї буде запускати-

ся картина Олександра Ітигілова «Історія старого мельника». Це казка з українським колоритом і народними персонажами. Я гратиму козака з оселедцем, отже моя зачіска знову в тренді – причіплять до голови шмат волосся і – готово. Тож доведеться використати цей імідж до кінця (усміхається).

– Як Ви ставитеся до ініціатив уряду скоротити фінансування українського кіно?

– Це правильний підхід. А що робити? Тепер Схід України на першому місці. Та й достатньо грошей на кіно ніколи не давали, навіть коли не було війни. Запускалися якісь картини, про які потім ніхто ні-

має, і не буде на такі кошти. На фестивалі? Так, і воно й з'являється час від часу.

Для кінодебютів також важлива підтримка держави. Тут важливо не гроші давати, а змінити закони, щоб митцям не доводилося просити державних інвестицій. Але ніхто нічого не робить, хоча механізм сприяння кіно давно знайдений у Польщі, Франції, інших країнах. Потрібно його просто адаптувати для нашої ситуації, і все! І ніхто не буде претендувати на державні кошти. Бо державна система інвестування така неповоротка, що тільки відбиває бажання щось просити у міністерства. Хоча, все ж зняли «Івана Силу», «Трубача».

– Називаєте саме дитяче кіно.

– І слава Богу! Бо на історичне поки що не тягнемо. Воно потребує величезних капіталовкладень, яких у нас поки немає. А те, що вже відзняли, тільки дискредитує наш кінематограф. А от дитяче кіно не потребує таких коштів, але привчає юне покоління дивитися власне кіно, виховує його. Це патріотично, і саме це сьогодні нам потрібно.

«ВІТАЛІЙ ЛІНЕЦЬКИЙ ПОЧУВАВСЯ НЕРЕАЛІЗОВАНИМ»

– Путівку в кіно Вам дав Анатолій Матешко, запросивши на роль Кості психіатра у серіалі «День народження Буржуя». Тоді ж з Вами знімався і Віталій Лінецький, якому роль програміста Олега Пожарського теж додала великої популярності. Чому ж Віталій у подальшому не використав свій шанс і не став зіркою кіно?

– У нього було чимало кіноролей. Але він знімався в українських картинах, які не мали широкого прокату. А популярність потрібно постійно чимось підживлювати.

– Що Ви думаєте з приводу його смерті? Кажуть, що це могло бути навіть убивство...

– Ні, це нещасний випадок. Я знаю той підземний перехід, де він загинув. Це жахливо...

культура і війна

5 ЦІКАВИХ ФАКТІВ З ЖИТТЯ ВОЛОДИМИРА ГОРЯНСЬКОГО

- у дитинстві мріяв стати машиністом поїзда і поїхати в казку;
- має козину ферму під Ізмаїлом, де виробляються екологічно чисті сири;
- був тричі одружений, та жоден шлюб не зберіг;
- вперше став батьком у 44 роки. Мріє з донькою Марією об'їздити увесь світ;
- кум Ольги Сумської (хрещений батько її доньки Анни).

Віталій стомлений присів і занув, а потім впав із висоти.

Сьогодні про нього багато пишуть і хорошого, і поганого. Що сказати? Він був складною творчою особистістю, дуже талановитою. Але почувався не реалізованим. Адже картин знімалося катастрофічно мало. Лінецький міг ще багато й плідно працювати, грати на сцені...

Остання його робота в театрі – спектакль «Кепка з карасями», де в нього головна роль. Ще знімався у двох картинах «Гніздо Горлиці» і «Битва за Севастополь». Та йому не вистачало простору. Він прагнув набагато більшого. Із театром у Віталія все складалося чудово, але не вистачало достойних ролей у хороших фільмах. До того ж, кіно – це фінансова підтримка акторів. Адже не секрет, що зарплати в театрі просто мізерні. Я знаю чимало талановитих і затребуваних артистів, які померли в злиднях.

– Якою була Ваша остання зустріч з Віталієм?

– На заключному спектаклі сезону «Кепка з карасями» ми грали разом. Тоді навіть думки не могло виникнути, що це останній вихід Віталія на сцену. Однак його роль у цій виставі сягала глибини образів Шукшина. Я тоді навіть подумав: дарма він так занурюється у драматичний психологізм, бо ця вистава набагато легша, веселіша. Але це нині ми щось аналізуємо, а тоді...

– Що буде зі спектаклями, де грав Віталій Лінецький? Когось запросять на заміну?

– Не знаю. У виставі «Мілкий біс» за Федором Сологубом він грав просто геніально. Спектакль виходив за аншлагові близько 15 років. Не думаю, що хтось зможе так само майстерно зіграти його роль. Але в пам'ять про Віталія виставу треба залишити в репертуарі.

НА НАШІ ПРОЕКТИ РОСІЯНИ ВЖЕ НЕ ПІДПISУЮТЬСЯ

– Ви багато працювали з російськими кінематографістами. Як тепер складаються ваші відносини?

– Нормально. Ми просто уникаємо розмов про політику. Ніхто з моїх знайомих не підписував ніяких листів проти України. Вони мудрі люди, все розуміють, але нічого вдіяти не можуть. Тож мовчки співчують. Та на наші спільні проекти росіяни вже не підписуються, бо відчують моральну відповідальність за дії

Кремля проти нашого народу. Адже ці «одобрямси» відомих діячів культури і науки й призвели до війни. А якби тоді всі рішуче виступили проти політики Путіна в Криму, то, можливо, нічого сьогодні й не було б! Але я розумію, що в нинішній ситуації їм дуже важко бути незалежними і висловлюватися проти президента. От Андрій Макаревич не побоюється, і як він за це платить...

– Ви зараз знімаєтеся в російських серіалах?

– Яким чином? Усі російські студії переїхали працювати з України в Білорусію. Але наші телеканали почали проводити кастинги і готуватися до виробництва власних телефільмів. І це правильно, бо в нашій країні є чудові актори і режисери, спроможні створювати хороше кіно. Тож не потрібно цю нішу віддавати чужинцям.

– Чи сприятиме конфлікт із Росією піднесенню власної культури?

– Так, нас із росіянами вже давно мало що поєднує. Хіба когось хвилювало питання російської мови на Донбасі? Я сам звідти родом. Живу в столиці, розмовляю російською, працюю в російськомовному театрі й ніколи не відчував жодного тиску. Їм у Донбасі справді не вистачало «язика»? Мешканці не розуміли, до чого це призведе? Просто хотілося за щось зацепитися. От і отримали!

Керівництво цих регіонів хотіло, щоб свідомість жителів була антиукраїнською. Підкидалися міфи про те, що Донбас особливий, що він годує всю Україну. І це вогнище завжди жевріло, аж поки не спалахнуло справжньою війною. Сподіваюся, що тепер вони нарешті зрозуміють: ми одна держава. Однак дуже боляче, що об'єднає нас саме горе.

– Раніше Ви активно гастролювали з антрепризами. Як тепер?

– Через війну усі гастролі зупинилися. Хоча нас продовжують запрошувати. Уже заплановано тур Україною в жовтні-листопаді з низкою спектаклів. Але у виставі «Він – моя сестра» замість Олексія Маклакова, відомого за роллю прапорщика Шматко, гратиме український актор.

– А на Схід України поїдете?

– Безумовно. У звільнених від терористів регіонах я згоден грати навіть безкоштовно: підняти людям настрій, дух і нагадати, що ми – єдина країна.

«МИ ТИЛ, А ТАМ – ВІЙНА, ТОЖ ВСЕ ДЛЯ ФРОНТУ І ДЛЯ ПЕРЕМОГИ»

– Ви з Ольгою Сумською навіть влаштували благодійний збір продуктів у супермаркеті...

– Так, бо волонтери поскаржилися, що люди їм не довіряють. Тоді ми з Ольгою прийшли на допомогу. І покупці супермаркету, побачивши знайомі обличчя, з готовністю почали підвозити продукти цілими візками. Зібрали 10 тонн харчів для людей зі звільнених областей. Потім додалися пляшки з водою, крупи, і так близько 40 тонн для мешканців Лисичанська.

А минулого разу ми збирали продукти для Слов'янська. За півтори години нам привезли більше 40 візків, уцент заповнених продуктами. Кожен прагнув допомогти, чим тільки міг. Бо ми тил, а там – війна. І зараз актуальне гасло: все для фронту, все для перемоги. Знаєте, я листуюся із бійцями АТО. І коли на моє питання: «Як там?» отримую бравурну відповідь: «Стрільно», – то розмію, як їм там в окопах, під обстрілами «Градів». Війна усе змінила.

– Що Ви думаєте про активізацію бойкотів українських зірок шоу-бізнесу, які співпрацюють із Росією?

– Коли йде війна, то підтримувати своєю творчістю бойовий дух загарбника неприпустимо. І в час, коли щодня

гинуть українці, займатися співом «мурки» аморально. Тому артисти мають поважати горе людей і не влаштовувати «танці на трунах».

– У Вас є роль диктатора в спектаклі «Шкарпетки в кавнику». Ви зрозуміли, звідки беруться оці фіюри?

– Я граю молодого Гітлера часів його навчання у Відні. Ця історія показує, що суспільство саме вирощує бактерію фашизму, яка потім спотворює усе життя. Цю виставу ми граємо вже 17 років, але тепер її сприймають інакше. Публіка аплодує і сміється вже не в тих мізансценах, що раніше. Бо спектакль неймовірно актуальний. Нас навіть запитують: як ми так скоро його створили на злобу дня. Та, на жаль, помилки історії нічому не вчать! Скільки людей загинуло під час Другої світової в Росії й у нас! І навіть їм ці смерті знову?

– Як Ви своїй доньці пояснюєте нинішню політичну ситуацію?

– Маші не потрібно нічого пояснювати. У них у класі всі патріоти України. На уроці малювання вчителька дала їм завдання: створити листівку до 9 травня. І там була георгіївська стрічка. То третьокласники підняли такий бунт! Це покоління усе бачить і розуміє. І для них Росія, на жаль, уже ніколи не буде братерською країною. Нанесена сусідом рана ще довго не затягнеться...

редактор
Світлана СОКОЛОВА

культура і війна

■ МАРІУПОЛЬ

«Підтримаємо своїх». Українські співаки вирушили в тур Донеччини. Руслана, Марія Бурмака, Тоня Матвієнко та багато інших організували акцію самостійно, щоб подякувати арміяцям, які захищають нашу Батьківщину.

У Маріуполі артисти завітали до військової частини, яку в квітні обстріляли терористи. Пізніше влаштували концерт для городян.

■ КРАСНОАРМІЙСКЬ

Молодь взяла участь у танцювальному флешмобі за мир і єдність України.

Активісти перефарбували літери стели, яка знаходиться при в'їзді в місто, в кольори Державного прапора України.

«Вважаємо, що Красноармійськ – це українське місто, і нас дивує позиція деяких жителів і діячів, які в цьому сумніваються», – зазначив один із активістів.

Нагадаємо, що в середині травня стелу вже перефарбовували в кольори прапора ДНР, потім комунальні служби міста повернули літерам первинний вид.

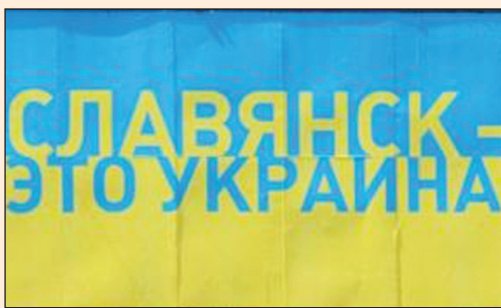
■ ДОНЕЦЬК

Попри небезпеку бути схопленими терористами, художники групи «Murzilka» розміщують на вулицях карикатурні фігурки про те, чим є насправді ДНР.

Шаріков із гранатометом, злий клоун, смерть із гранатою в руках та прапором Новоросії, а також Гіркин із пістолетом у скроні та написом «Just do it» (просто зроби це).

■ СЛОВ'ЯНСЬК

У звільненому від російських терористів місті відбулося третє недільне віче. Прийшло близько півтисячі людей. Радилися, як відновлювати зруйноване місто. Для координації дій створили громадську організацію, яка опікуватиметься відтворенням інфраструктури. Зокрема, ремонт дитячих садків та шкіл, які не працювали з квітня.

Мешканці Слов'янська обурені закликами росіян до Путіна ввести в місто війська і переконані, що разом із бійцями української армії дадуть собі раду.

■ США

Представники американської діаспори випустили соціальне відео, присвячене українським військовим і їхнім близьким, повідомляє пресслужба Нацгвардії.

«Міс Українська Діаспора» Соломія Круна стала героїнею відео, в якому дівчина проводить свого коханого – військовослужбовця Національної гвардії України на фронт, а потім він повертається живий і з перемогою», – зазначили творці відео.

«Іхні дві долі в Україні, вони як ціле поле маків під вітром східних степів», – описують задум автори ролика.

Театр казкових дій

Лариса
БОНДАРЕНКО

На Донеччині не скрізь гримлять бої. І переважна більшість мешканців прагне зробити все, щоб у краї запанував мир.

У Волноваському районі невелике селище Новотроїцьке. У світ добрих казок юних його мешканців запрошує зразковий дитячий театральний колектив «Джерельце» Будинку культури «Горняк».

Аматорський театральний колектив – нині явище рідкісне, бо жанр непростий. Керівник студії Ірина Кобець розповідає, що закохалася у мистецтво театру з дитинства. Його світ перед школярами відкривала Олександра Самойлова. Маленькій рухли-

вій Ірині здебільшого пропонували ролі хлопчаків. Грала в казках, українську й російську класику. І вирішила: театр стане справою життя.

Після навчання у Донецькому училищі культури повернулася в рідне селище втілювати в життя режисерські ідеї, що виявилось непростю справою. Сценічне мовлення, рух, ази роботи над образом персонажа юні актори схоплювали легко, а от із костюмами, декораціями, музичним оформленням було складніше. Та захоплення дітей підтримали батьки, допомогли працівники будинку культури. Коли ж бачиш, як дорослі радіють, мов діти, дивлячись виставу, то відчуваєш: ладен гори звернути.

Театральна студія – це три вікові групи – від наймолодших школярів до юнаків та дівчат, які обирають свій фах.

Багато з них стають акторами, режисерами, працюють на телебаченні. Але не забувають колектив, долучаючись до підготовки святкових програм.

Вистави не раз записувало обласне телебачення, із конкурсів юні актори завжди приїздили з нагородами. А Волноваський районний відділ

культури відзначив Ірину Кобець як кращого керівника аматорського колективу.

Нещодавно «Джерельце» знову запросило глядачів у світ казки. Вистава «Золоте курча» за п'єсою Володимира Орлова змушує замислитися про добро і зло, вчитися розуміти тих, хто поряд. Виконавець головної ролі Вадик Сідушов каже, що спектакль повчальний. Ярик Дикусов зіграв Вовка й сумуватиме за своїм персонажем, чекаючи нових перевтілень. Настя Рижка грала Лисицю, їй подобається бути різною. Такий досвід допомагає показати одноліт-

кам, яка ти цікава особистість, – студійцям легше у різних життєвих ситуаціях.

Юні донеччани хочуть миру на землі й бажають, щоб у кожної людини було захоплення, котре дарує радість і примножує у світі добро.

Фото Романа КУНИЦІ

Правда «Ізоляції»

Платформа культурних ініціатив «Ізоляція» відкриває унікальну живу бібліотеку Донбасу.

Портал Культура (uculture.com) повідомляє: як і у звичайній книгозбірні, відвідувачі обирають видання, читають його, повертають назад та обирають інші. Проте «книгами» є мешканці та вихідці з Донбасу, які діляться своїми історіями життя, думками, досвідом, сподіваючись зруйнувати стереотипи й упередження людей. Разом із «читачами» вони намагаються створити суспільство, де можуть мирно співіснувати різні люди. Є нагода

поставити «людям-книгам» «незручні» питання.

Команда «Ізоляції» 9 червня покинула територію колиш-

нього заводу в Донецьку в результаті захоплення будівлі озброєними представниками самопроголошеної Донецької

Народної Республіки. Незважаючи на вимушений переїзд у Київ, шахтарська столиця залишається основним учасником її діяльності. Місія зі стимулювання критичного ставлення до існуючого стану справ продовжує здійснюватися.

Однак донині «Ізоляція» не може врятувати свій інституційний архів, бібліотеку, лазерний різак, який був частиною IZOLab, комп'ютери і багато творів мистецтва, не кажучи вже про втрату site-specific інсталяцій, розкиданих на території, тощо.

Лідія ОРЛЕНКО

редакція журналу

ДИТЯЧА СТОРІНКА

91895
передплати на
будь-якій пошті

98580
передплати на
будь-якій пошті

Святкові ребуси

впиши тут:

45:15+

впиши тут:

впиши тут:

Концерт!

Маринка, Олеся, Михайлик і Тимко підготували до Дня Незалежності пісні. Пройди за стрілочками і дізнаєшся, хто з дітей яку пісню підготував.

1. **Марина:**

→2 ↓3 →2 ↓1 →1 ↓2

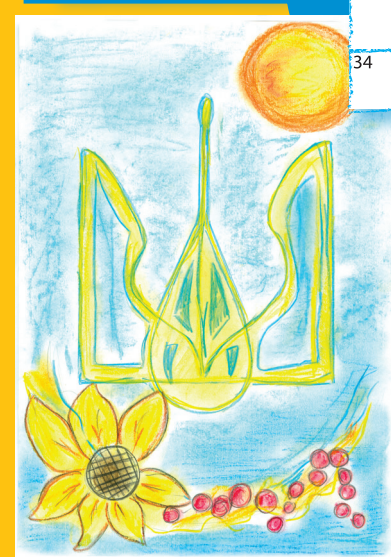
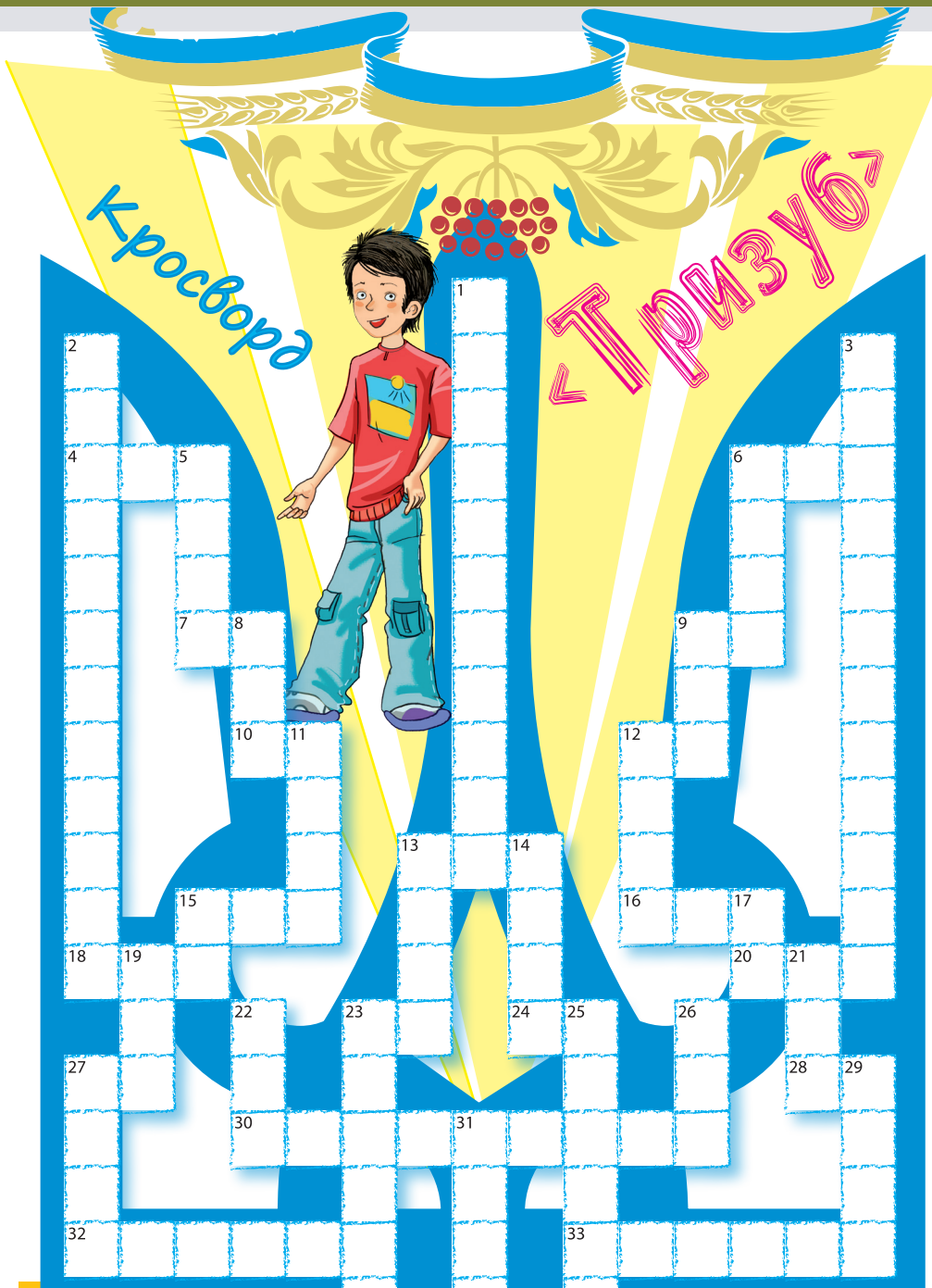
2. **Олеся:**

→2 ↓1 →3 ↓2 ←1

3. **Михайлик:** ↓2 ←3 ↓2

4. **Тимко:** →4 ↑1 ←1 ↑1

←1 ↓1 ←1 ↑2

Цей чудовий малюнок до Дня Незалежності надіслала нам Ліна Полубуткіна з м. Вінниця.

49630
передплати на будь-якій пошті

ПО ГОРИЗОНТАЛІ:

- Летюча тарілка.
- Транспорт чумака.
- Народність – сусіди Гвінеї.
- Друга нота.
- Зброя Калашникова.
- Найдрібніший друг Пуха.
- ...-Йорк.
- Половина.
- Гірське село.
- Американський папуга.
- Стародавня українська літера «і».
- Тип літака, що виробляється на заводі ім. Антонова.
- Перша буква кирилиці.
- Назва літери «Л».
- Сорт ковбаси.
- Масовий збройний виступ проти влади, тиранії.
- Продавець м'яса.
- Дерево сімейства вербових.
- Мамина сестра.

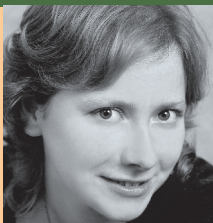
ПО ВЕРТИКАЛІ:

- Любов до приймання і частування гостей.
- Установка для продажу рідкого пального і заправлення автомашин.
- Здобуття цього українці святкують 24 серпня.
- Жовта природна фарба.
- Масові збори населення, мітинг.
- Лілійна декоративна рослина.
- Дитячий кіно-режисер.
- Столиця України.
- Парламент України.
- Інертний газ.
- Наймолодший матрос.
- Танцювальний крок.
- Після «соль».
- Різновид суші.
- Південне хвойне дерево.
- Бойова машина піхоти.
- Захисник на суді.
- Знаряддя для стрільби по повітряних цілях.
- Чарівниця з крильцями.
- Земний рай.
- Різдвяна страва.
- Сільськогосподарська машина.

Вітлові: по горизонталі: 4. НЛО, 6. Віз, 7. Аю, 9. Ре, 10. АК, 12. Ру, 13. Ньч, 15. Пів, 16. Аул, 18. Ара, 20. Яч, 23. Ан, 24. Аз, 27. Ел, 28. СК, 30. Повстання, 32. М'ягкість, 33. Топля, 34. Тітка. По вертикалі: 1. Госпінність, 2. Бензоколонка, 3. Незалежність, 5. Охра, 6. Віч, 8. Юка, 9. Роу, 11. Кіле, 12. Рада, 13. Неон, 14. Юнга, 15. Па, 17. Ля, 19. Пол, 21. Ту, 22. БМЛ, 23. Авокат, 25. Зеніт-ка, 26. Фев, 27. Едем, 29. Кутя, 31. Трактор.

редактор
Надія СОКОЛЕНКО

театр

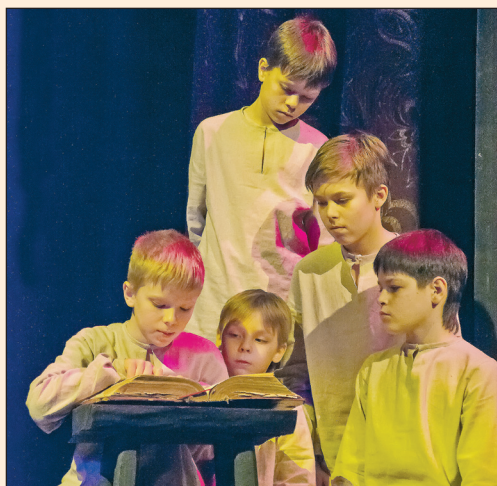
РІВНЕ

Обласний академічний музично-драматичний театр зіграв благодійну виставу на користь українських вояків.

«Та не однаково мені...» — назвав свій спектакль за Шевченком художній керівник Рівненського театру Володимир Петрів. І це не просто рядок в афіші, а вияв життєвого кредо, щоденної громадянської позиції.

Рівнянам ніколи «не однаково» — от і грають ледь не щомісяця благодійні вистави у власний вихідний. Раніше зібрані гроші йшли на допомогу онкохворим дітям, а зараз фактичним закриттям сезону став згаданий спектакль за Шевченком. Виручені кошти (а це, разом із пожертвами співробітників театру, — понад 26 тисяч гривень) підуть на придбання необхідного устаткування для місцевих військових, котрі збираються до зони АТО.

Сама ж вистава напрочуд красива й страшна водночас. Відомий вислів Винниченка про те, що українську історію не можна читати без брому, цілком відповідний і Шевченковому «Кобзареві», сповненому гіркоти та болю. На кону цей біль ніби розлит у звуки та метафори.

Фінал спектаклю — спільна молитва до Пречистої Діви, датована серединою XVIII століття, яка звучить актуально. А головне запитання і вистави, і наше — одне до одного — чи вдасться нарешті розірвати оте замкнене коло української історії? Щоб колесо, яке є основним зоровим образом спектаклю, не було, як завжди, ярмом, а вивело нашу Батьківщину на нові шляхи.

Анна ЛИПКІВСЬКА

На фотознімку: сцени з вистави
Фото Анатолія МІЗЕРНОГО

ЛЬВІВ

Urban Exploration Lviv Fest представить спектаклі зі всієї України.

Новий львівський фестиваль Urban Exploration 15–17 серпня на «Фабриці повидла» хоче створити нову платформу для культурних подій. Чільне місце тут займе театральна сфера — для неї на заході створюють спеціальну сцену і покажуть постановки з чотирьох театрів із різних куточків України: «Гудбай, Америка» київського театру MUTAVOR, «Північне сяйво» харківського театру «КОТЕЛОК», «Да, мій Фюрер» театру DE FACTO, а наостанок — «Сніданок з ворогом» кримського режисера Антона Романова, поставлений у Черкаському театрі імені Тараса Шевченка. Детальніше про виставу «Сніданок з ворогом» можна прочитати у журналі «Український театр» № 3. Також у рамках фестивалю буде проведено низку театральних майстер-класів.

Надія СОКОЛЕНКО

Українська Дузе

Надія СОКОЛЕНКО

У Києві відбулися урочистості з нагоди 160-річчя видатної актриси Марії Заньковецької. В останній чверті XIX — на початку XX століття акторка була в центрі культурного життя всієї Російської імперії.

І акторську природу та гру на сцені порівнювали з творчістю видатних європейських актрис того часу — Еленорою Дузе та Сарою Бернар, відзначаючи зокрема, що гра Заньковецької більше западає в серце і душу, аніж гра європейських зірок.

У цей час саме розвивався і стверджувався український національний театр, який отримав назву Театр корифеїв — унікальний за своїм національним і національно-культурним завданням проект. На момент, коли українська мова і мистецтво знаходилися під повною або частковою забороною, залишалися творці, які спершу в аматорських, а згодом в професійних трупах продовжували творити саме український театр, зберігати і відновлювати народні традиції. Прикметно, що Театр корифеїв чи не повністю складався з людей шляхетного походження: Михайло Старицький, Марко Кропивницький, брати Тобілевичі — Іван Карпенко-Карий і Микола Садовський, Панас Саксаганський, а також — Марія Заньковецька.

Вона стояла біля витоків Театру корифеїв, виступала у виставах першої української трупи, а її виконання знакових для вітчиз-

няної сцени ролей на довгі роки стало класичним зразком. Усе своє життя вона присвятила національному театру і, здобувши високу оцінку на гастролях у Москві й отримавши запрошення перейти на сцену Малого театру, Заньковецька відмовилася, зауваживши, що надто любить свою Україну та її театр, аби полишити їх.

І хоча особисте життя актриси склалося не дуже вдало, театр і захоплення публіки компенсували це у стократ. Серед її шанувальників зокрема Антон Чехов, Володимир Немирович-Данченко, Павло Скоропадський, Симон Петлюра та інші. Марія Заньковецька віддала українському театрові сорок років, а на завершення кар'єри перша отримала звання «Народної артистки республіки».

Ушанування ювілярки розпочалося панахидою на Байковому кладовищі, а продовжилося у Будинку-музеї Марії Заньковецької, що розташований на місці садиби акторки по вулиці Велика Васильківська, 121. Директор Будинку-музею Наталя Бабанська провела екскурсію для присутніх. Урочистості відвідав також міністр культури Євген Нищук. Він підкреслив: «У Марії Заньковецькій, людині, яка стала першою народною артисткою України, поєдналась українська автентика і європейськість, вона — Наталка-Полтавка, що зійшла зі сторінок книги Котляревського та абсолютно сучасна, модерна жінка, яка актуальна й

нині. Саме Марія Заньковецька має стати прикладом для сучасних актрис, а держава — долучитися до збереження пам'яті про таких видатних особистостей».

Фото з архіву Будинку-музею
Марії Заньковецької

Угорська театральна рапсодія

У театральному світі літо — традиційна пора канікул. Більшість воліє цей час витратити на подорожі чи участь у різноманітних ворк-шопах.

Саме тому вітчизняні директори театрів, режисери і театрознавці з Києва, Харкова, Одеси, Житомира, Дніпропетровська з радістю скористалися можливістю вирушити у презентаційний тур кількома містами Угорщини, щоб ознайомитися з театральною системою країни-сусідки. Ініціатором таких професійних подорожей вже кілька років є директор театру в затишному містечку Бехешчабі Петер Фекете.

За кілька днів подорожі учасники з України побували у Будапешті, Бехешчабі, Кешкеметі та Сарваші. Переглянули дві вистави, зустрілися з директорами місцевих театрів, які

проводили екскурсії будівлями та ділилися секретами роботи та життєдіяльності...

Улітку театри працюють з урахуванням туристичних потреб, виносячи свою творчість

за межі задушливих зал. «Сон літньої ночі» В. Шекспіра грали під зоряним небом у дворі замку. «Тригрошову оперу» Б. Брехта виконували на сцені просто неба біля мальовничого озера. Обидва спектаклі — репертуарні постановки, які можна побачити протягом сезону, однак за межами звичної сцени-коробки вони раптом набули несподіваних обертонів, а за рахунок специфічного місця дії — ще й додаткової принаданості для туристів і гостей міста.

Детальніше про досвід угорського театру та розмову з Петером Фекете читайте у вересневому номері науково-популярного журналу «Український театр».

Ірина ЧУЖИНОВА
Фото надані театром імені Йозефа Катони, Бехешчаба
На фотознімку: сцена з вистави «Сон літньої ночі» В. Шекспіра

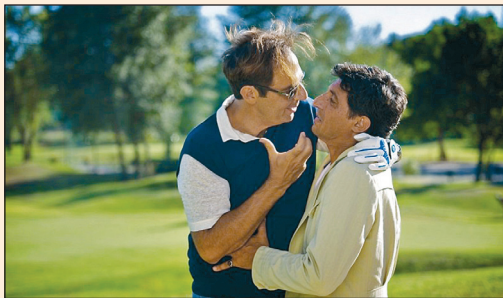
редактор
Антон ФІЛАТОВ

КІНО

У КІНОТЕАТРАХ ІЗ 7 СЕРПНЯ

Гра долі стала лейтмотивом усіх кінопрем'єр цього тижня. Героя-невдачу італійської комедії «Я повернусь» фатум повертає з того світу, всесильного протагоніста картини «Ласкаво просимо до Нью-Йорка» доля випробує на міцність сексуальними пригодами, а самовпевнену героїню кулінарної мелодрами «Прянощі та пристрасті» фортуна змушує поступитися своїми уподобаннями.

Я повернусь

Протагоніст фільму ще зі школи товаришує з успішним та привабливим хлопцем, який є прикладом для всіх. Натомість головний герой комедії – цілковитий невдаха. Для того, щоб припинити постійні знущання над собою, він вирішує вкоротити собі віку.

Однак підступна доля підготувала для нього останнє випробування – його воскрешають і дають тиждень, щоб довести, що він достойний потрапити до Раю. Повернувшись на грішну землю, головний герой перевтілюється у начальника свого успішного друга й починає над ним знущатися. Та обставини змушують його, навпаки, допомогти своєму ворогові.

Ласкаво просимо до Нью-Йорка

Щодня через руки впливового містера Деверо проходять мільярди доларів. Він керує економічною долею цілих народів. Однак навіть у такого всесильного чоловіка знаходиться слабкість – ним постійно оволодіває нестримний сексуальний голод. Він мріє врятувати світ, але виявляється безсилим, коли йдеться про власне спасіння.

Прянощі та пристрасті

У невеличкому містечку, що у Провансі, з'явився ресторан східної кухні. Відкрився він через дорогу від іменитої ресторації, яка славиться на всю країну французькими стравами. Спочатку власниця відомого ресторану ставиться до конкурентів з огидю, але незабаром війна між ними перетворюється на співпрацю.

Чари Голлівуда над Дніпром

Леся САМІЙЛЕНКО

Є на Канівщині дивовижний куточок, який кіношники не спроста називають «кінематографічно намоленим місцем». Це – Бучак.

Тут і досі зберігається архаїчна природа, серед якої залишилися декілька старих хатинок. Сюди, за словами мешканців, тягне якась містична сила, що заворожує кожного, хто хоча б раз став на цю землю. Вабить бучаківське диво, оспіване в новому документальному фільмі «Голлівуд над Дніпром. Сні з Атлантиди».

Та почну з поезії. Вже дванадцять років поспіль до цього села приїздять пошанувачі високої поезії, творцем якої був Володимир Затуливітер.

Душа великого поета упокоїлась саме тут, у хатинці, яка стала прихистком та поетичною лабораторією митця за декілька років до смерті. Трагічної і водночас високої смерті вільнодумця, який усамітнівся, протестуючи проти злиденності буття, подарованої владою та можновладцями.

Хатинка, яка притулила поета, була спалена наступного року, а душа його раює щоліта, коли на це місце приїздять ті, кого й досі надихає та окрилює його поезія. І таких людей щороку більшає.

Їдуть, як на Прощу, поети, художники, митці літні й молоді, аби викупатися в красі місцевої природи, відродити свої помисли та відігріти душі.

У липні до Бучака завітали просвітяни з усіх куточків України. Зібралися для того, щоб придивитися до місцини й чимось допомогти в облаштуванні меморіального музею Володимира Затуливітера, проєкт якого вже давно затверджений Міністерством культури.

Серед гостей були художник Анатолій Гайдамака, скрипаль Кирило Степенко, гурт «Йогурт» та інші. Водночас відбулася й прем'єра документального філь-

му Олега Чорного «Голлівуд над Дніпром. Сні з Атлантиди».

Колись цей куточок української землі був улюбленим місцем відпочинку та кінозйомок не лише працівників студії іменитих зірок союзного значення знімали тут свої шедеври. Природні умови ніби самі вимагали зйомок поетичного кіно.

Серед іншого тут фільмували й «Поєму про море» за сценарієм Олександра Довженка. У ній йдеться про все, що змусило жителів Бучака покинути цю землю. Канівське водосховище перетвори-

ло мальовниче село з біленькими хатками в обрамленні яблуневих садів на спогади про райське життя на цій землі. У фільмі про все розповідають очевидці подій, місцеві жителі, які й нині бувають там і кажуть: «Вабить неймовірно...»

Мета фільму, серед іншого, полягає в тому, щоб підтримати громадську ініціативу стосовно надання цій зоні статусу національного заповідника. Так ведеться у цивілізованому світі, де такі куточки природи не лише зберігаються, але й облагороджуються та перетворюються на Мекку.

Кінематографія гідності

Кожна повноцінна кінематографія обов'язково випускає фільми, присвячені наймасштабнішим актуальним подіям у житті своєї країни.

Чемпіонат світу з футболу відобразився на широких екранах бразильським альманахом короткометражних фільмів «Ріо, я люблю тебе». А кожні президентські вибори чи ураган у США залишаються в історії кіно фільмом про президентські перегони чи природні катаклізми.

Вітчизняне кіно в цьому плані до минулого року лишалося у стані глибокої сплячки. Ані крах радянської імперії, ані боротьба з наслідками Чорнобильської катастрофи, ані зашкалюючі

пристрасті у політичному житті України майже не відображалися в нашому кіно.

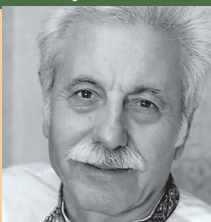
Лише частково вітчизняна кіноіндустрія розродилася фільмами про актуальні події. Солодка мелодрама «Помаранчеве небо» Олександра Кірієн-

ка розповідала про політичні події 2004 року, альманах документальних короткометражок «Поза Євро» (2012) був присвячений Чемпіонату Європи з футболу. Та обидві ці картини – лише блідий додаток до тих чи інших сторінок історії.

Розбудити український кінематограф вдалося Євромайдану. Альманах «Вавилон'13», що документував події Революції гідності від першого її дня. Стриманий шедевр Сергія Лозниці «Майдан», який відсторонено показав події зими 2013–2014 років. Ціла низка короткометражок, які хлинули в Інтернет-простір від кінематографістів-аматорів. Усі ці стрічки засвідчили, що наше кіно може у найкоротші терміни презентувати художнє переосмислення актуальних подій. Чи не у цьому, почасти, і полягає гідність культури?

Веніамін КІНЧУК
На фотознімку: кадр із фільму «Майдан»

редактор
Іван МАЛЮТА

україна і світ

■ МИХАЙЛО РАТУШНИЙ

Закінчив Київський інститут іноземних мов. Зі студентських років був активним учасником національно-визвольного руху.

Один із засновників і в подальшому член КУН (Конгресу українських націоналістів), помічник голови партії Ярослави Стецько. Народний депутат Верховної Ради України від КУН. Людина – смілива, інтелектуальна і весела та водночас дуже серйозна, відповідальна та духовно багата, з почуттям гумору.

Після звільнення з Лук'янівського СІЗО, куди потрапив за організацію національно-патріотичних мітингів, став одним із провідників руху національно-патріотичного спротиву.

Як уродженець Тернопільщини, знає історію українського визволення не з підручників, а з уст батьків та дідів, які стали жертвами репресій щодо українського населення в Західній Україні.

Має чітку уяву про правильну стратегію побудови української держави та роль патріотів у цьому процесі. Один з ініціаторів та працівників інституту національного державознавства.

Володіє кількома іноземними мовами, що уможливує вільну комунікацію з представниками всіх поколінь української діаспори. Має організаторські здібності та досвід співпраці зі ЗМІ в усіх кутках світу.

Аліна ОНОПА

Він об'єднує українців усього світу. Переймається проблемами української діаспори, знає, чим нині вона живе і чого потребує.

Про це розповідає Михайло Ратушний – Голова Української Всесвітньої Координаційної Ради. Народний депутат України II, III, IV скликань. Педагог, громадський діяч. Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня.

– **Михайле Ярославовичу, Ви очолюєте Українську**

уваги. Особливо цього потребує молодь. Адже українські школи, підручники, диски, фільми, мультики протидіють асиміляції. Де вони можуть почути рідну мову, якщо в сім'ї вже не спілкуються нею? Потрібно над цим працювати, саме це в силу своїх можливостей і робимо.

– **Чи налагоджена робота з волонтерською службою?**

– Ми даємо ключ, щоб співвітчизники передавали необхідне. Хоча тут є своя специфіка. Спочатку ми возили будь-які книжки, у діаспорі дякували, але при цьому пояснювали, що не ходили в українську школу, тому не всі вміють читати українською.

Частина національної душі, або

Всесвітню Координаційну Раду. Розкажіть, будь ласка, з чого все почалося.

Багато структур української діаспори десятиліттями до постання державності України боролися за її незалежність, маніфестували перед міжнародною спільнотою, урядами своїх держав, бо УССР не могла репрезентувати інтереси українського народу. Коли ж Україна стала незалежною, виникла необхідність співпраці. У 1992 році на Всесвітньому форумі українців створили Українську Всесвітню Координаційну Раду. Це унікальна громадська інституція, заснована зі спільної ініціативи нашої держави і діаспори, яка була і залишається активною в боротьбі за українську незалежність.

Сама назва вже говорить про те, що організація не керує, а координує діяльність громадських об'єднань, товариств українців у всьому світі та забезпечує їхню взаємодію. Маємо представництва у 42 державах світу. Нашими членами є не фізичні особи, а об'єднання.

– **З якими закордонними організаціями на сьогодні ведеться співпраця?**

Статут, задум, філософія і принципи діяльності говорять, що ми працюємо в інтересах української етнічної меншини в різних державах світу. Прагнемо, щоб її інтереси були захищені відповідно до міжнародного права та практики.

Тшити те, що багато нових організацій утворилися в екзотичних країнах. Нині заявили про себе українські громади в Південній Африці. Там

є багато українців і, як правило, це жінки. А культура цих держав не дозволяє жінкам бути активними у громадському житті.

В останні роки активізувалося об'єднання трудової міграції українців. Переважно це громадяни України, які змушено знаходяться на заробітках за кордоном. Вони працюють і значною мірою виступають у ролі інвестора української економіки. Це в першу чергу Італія, Іспанія, Португалія, Греція, менше – Німеччина, Франція, країни Бенілюксу. Тут громади, які активні у громадському житті, навіть беруть участь у виборах президента.

Сама структура закордонного українства міняється, відбуваються об'єктивні процеси асиміляції, створюються нові хвилі міграції, відновлюється громадське життя. Діаспора – це живий організм. Це не тільки український феномен. Збереження повноцінного життя в умовах асиміляції, глобалізації, тиску на українську ідентичність у державах можливе при серйозній, солідній роботі на материковій Україні.

– **Чи має Українська Всесвітня Координаційна Рада підтримку з боку держави?**

– У 12 статті Конституції України написано, що держава, в силу своїх обставин, дбає про те, щоб діаспора відчувала нашу підтримку. На жаль, у Києві є лише одна структура, яка повноцінно займається проблемами закордонного українства, і це – наша організація. Органу, який би на державному рівні займався цим, нині немає.

– **Які потреби української меншини за кордоном?**

– При значній чисельності української діаспори – 15–20 мільйонів, – повинна бути системна робота. Українці за кордоном не потребують грошей, інвестицій, дотацій, вони потребують уваги.

Є потреба працювати зі східною діаспорою на теренах колишнього Радянського Союзу, адже асоціації західної мають багаторічну історію. Вони існують у демократичному суспільстві, їх фінансують, підтримують. А на Сході, особливо в Росії, українці потребують допомоги. Східна діаспора – це колишній Радянський Союз, там була велика русифікація, треба їй допомагати.

Діаспора має художні колективи, хори, ансамблі. Вони шиють самі собі українські строї. У Киргистані дістають бандури, щоб вчитися грати на них або іншому українському інструменті.

Вони не закінчували українських шкіл. Десь чули від батьків, дідів українську мову. Вони вже українці в третьому-четвертому або й далі покоління. Лише пісня і Шевченко відновлюють їхній національний код.

Складна проблема – українська школа за кордоном. Треба дати підручник, на диску казку, мультфільм рідною мовою. Ми все це привозимо їм. Але якщо летиш літаком, то більше 20 кг багажу не можеш взяти, бо треба платити.

Коли привозиш «Кобзар» чи іншу українську книжку, бачиш, як їм цього бракує. Потрібно звертати на це більше

– **Михайле Ярославовичу, як Українська Всесвітня Координаційна Рада забезпечує свою інформаційну політику?**

– У нас є вісник. Колись видавали його щомісяця, нині раз на квартал. Маємо сайт, який постійно оновлюємо. У Фейсбуці – відкриті сторінки. Діаспора має свої інтернет-ресурси. Хочемо створити портал, можливо на базі Укрінформу, який даватиме і координуватиме присутність діаспори в інформаційному просторі і України на цих ресурсах.

Плануємо, використовуючи потенціал видань, які має Міністерство культури України, більш оперативної й ефективного працювати, щоб те, що робить у сфері культури українська діаспора, висвітлювалося на шпальтах ваших часописів. Адже нам є про що писати. На жаль, в Україні не знають про культурне життя співвітчизників за кордоном.

– **Ви часто відвідуєте українські громади за кордоном. З якими проблемами ці громади стикаються у гуманітарній сфері?**

– Забезпечення чимось мінімальним ансамблів, хорів. На минулому форумі нам вдалося провести в оперному театрі концерт. Виступали артисти з України, але головний акцент був на колективах із діаспори. Хор із Владивостока сцену, інтер'єр, аудиторію, акустику сприйняв за величезне щастя. Десятками років вони берегли українську пісню. Вражав пісенний репертуар у виконанні киргизок.

Я вважаю, що потрібно запрошувати ці колективи сюди. Ми, в свою чергу, веземо артистів,

україна і світ

переможців конкурсів за кордон, хоч це і дорого виходить. Намагаємося таким чином оновлювати репертуар української меншини. Торік побували у Словаччині, Угорщині, Румунії.

Культура – це не лише пісні. Культура – це частина національної душі. Форма її існування. Вона заряджає людину енергією, додає сили. Ані харчування, ані кошти не можуть цього давати. Культуру потрібно постійно підтримувати.

– Які заходи останнім часом відбулися?

– Так склалося, що торішній уряд зменшив фінансування заходів у 4 рази. Ми мали смішну суму – близь-

ко 800 тисяч грн. Але при розробці бюджету на заходи фактично пішло 200 тисяч. У нас ніколи не було з державного бюджету коштів на зарплати, оренду приміщень, канцелярські речі.

Попри це, ми організували заходи до 200-ліття від дня народження Шевченка. У приміщенні Київського національного університету провели солідну міжнародну науково-практичну конференцію «Тарас Шевченко – в Україні та діаспорі». Їздили на могили Кобзаря до Канева. Нагородили більше 200 представників закордонного українства ювілейними медалями.

– Які заходи останнім часом відбулися?

– Так склалося, що торішній уряд зменшив фінансування заходів у 4 рази. Ми мали смішну суму – близь-

ко 800 тисяч грн. Але при розробці бюджету на заходи фактично пішло 200 тисяч. У нас ніколи не було з державного бюджету коштів на зарплати, оренду приміщень, канцелярські речі.

Попри це, ми організували заходи до 200-ліття від дня народження Шевченка. У приміщенні Київського національного університету провели солідну міжнародну науково-практичну конференцію «Тарас Шевченко – в Україні та діаспорі». Їздили на могили Кобзаря до Канева. Нагородили більше 200 представників закордонного українства ювілейними медалями.

– Які заходи останнім часом відбулися?

– Можна здатися, і настане мир, але це буде мир під окупацією. Можна повернути його, лише вигравши цю війну. Ми маємо справу з однією із найагресивніших і найбільших держав світу. Тут опертя має бути на міжнародне співтовариство, яке доволі ефективно нам допомагає. Я вважаю, що має бути опертя на закордонних українців, які є, так би мовити, ще одним міністерством закордонних справ. Ми повинні розраховувати на власні сили, відвойовувати нашу незалежність. Упевнений, що ми перемаємо.

Бліцкриг у Росії не вийшов. Вона сподівалася, що буде, як

Що відновлює національний код?

ко 800 тисяч грн. Але при розробці бюджету на заходи фактично пішло 200 тисяч. У нас ніколи не було з державного бюджету коштів на зарплати, оренду приміщень, канцелярські речі.

Попри це, ми організували заходи до 200-ліття від дня народження Шевченка. У приміщенні Київського національного університету провели солідну міжнародну науково-практичну конференцію «Тарас Шевченко – в Україні та діаспорі». Їздили на могили Кобзаря до Канева. Нагородили більше 200 представників закордонного українства ювілейними медалями.

На початку року було сприяння Євромайдану всіма ресурсами. Ми спрямовували допомогу людям. Нині координуємо передачу гуманітарних вантажів для учасників бойових дій на Сході України.

– Михайле Ярославовичу, що «думає» українська діаспора з приводу нинішньої ситуації в Україні?

– Українці закордону з великою тривогою і боєм сприймають те, що відбувається у нас. У силу своїх можливостей стараються допомагати. Деякі з них були на Євромайдані, передавали кошти, гуманітарну допомогу, виявляли свою солідарність у вигляді пікетів, мітингів, маніфестацій біля українських посольств.

Запитують нас, як передати фрукти з Молдови. Українці з Португалії передають взуття, броньжети, каски. Ми – як координуючий штаб забезпечення.

Нещодавно був на кордоні Донецької і Дніпропетровської

тріотизму, розуміння, що таке батьківщина, на відстані дуже загострені. Живучи тут, цього не відчуваєш.

Останні події, агресія Росії зробили патріотами багатьох людей. Діаспора маніфестує, пікетує, висловлює свою позицію.

– Яке ставлення влади у Росії до української меншини? Як розвивається культура українців там? І чого чекати в майбутньому?

– Українській діаспорі там дуже важко. Вона живе у тоталітарній державі під величезним пресингом. Декілька років тому українські об'єднання в Росії фактично були знищені під надуманими приводами. Але, незважаючи на це, українці в Росії солідарні з рідним народом у його боротьбі проти агресії, проти окупації.

Україна перемає й очистить Донбас від цієї навали. Але питання становища української етнічної меншини в Росії має бути в центрі уваги всіх державних інституцій. Тішусь, що в червні поточного року Верховна рада прийняла спеціальну постанову з цього приводу і чітко розписала, що має робити те чи інше відомство. Факти порушення міжнародного права супроти української меншини треба передавати в міжнародні інституції, адже це елементи нацизму. На електронні пошти членів організації приходять погрози, відбуваються розправи над українськими активістами. Ми повинні цю проблему весь час тримати в центрі уваги.

– Як повернути спокій українцям?

у Криму, ніхто не чинитиме опору. Цього не сталося.

Біль, смерть. Я бачив хлопців, яким по 20 років. Вони не завжди забезпечені найнеобхіднішим, ідуть, дивлячись в очі смерті. Ми у великому боргу перед молодими, які там воюють. Бо якби їх там не було, то, напевно, не було буже України.

Завдання кожного з нас і в Україні, і за кордоном, допомагати тим, хто воює. Шкода, що помилки, які зробили і роблять політики, змиваються кров'ю молодих. Тих, які стоять в обороні у районі Горлівки, Луганського, Донецького аеропортів, обстрілюються біля Краснодону з боку диверсантів, що зараз знаходяться на території України, Росії.

Думаю, що саме єдність українців є запорукою нашої перемоги.

редактор
Світлана СОКОЛОВА

арт-проект

■ ПЕТРИКІВКА

19–23 серпня відбудеться безпрецедентна мистецька акція «Петриківка у Києво-Печерській лаврі». Вона пройде у Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику.

Організатори – заповідник, де проходить захід, Благодійний фонд «Києво-Печерська лавра», Всеукраїнський благодійний фонд «Світ дитини» та Центр народної творчості «Дивокрай» Дніпропетровської обласної ради. Акція проводиться за підтримки Дніпропетровської обласної ради та Міністерства культури України.

19-23 серпня
Мистецька акція

«Петриківка у Києво-Печерській Лаврі»
запрошує!

Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник,
м. Київ, вул. Лаврська 9

Подія покликана поєднати два унікальні історико-культурні скарби, що презентують нашу країну у списках ЮНЕСКО: автентичний петриківський розпис села Петриківка та Києво-Печерський заповідник.

Ви зможете відвідати майданчики творчої (майстер-класи), дитячої (майстер-класи, конкурси та вікторини), музичної (виступи фольклорних гуртів) та музейної тематики, територію просвітництва (круглий стіл, лекції від осіб, які володіють петриківським розписом).

На Алеї майстрів демонструватимуться роботи умільців із Петриківки та інших напрямів, які перегукуються із давніми традиціями ремесел Києво-Печерської лаври. Проходитиме виставка «Петриківський розпис – колір традицій».

Мистецька акція «Петриківка у Києво-Печерській лаврі» – захід благодійний та соціальний. Організаторами запропоновано вхід за запрошеннями із добродійною пожертвою. Усі отримані таким шляхом кошти фонд використовує на реалізацію благодійних проектів, спрямованих на підтримку й розвиток двох яскравих пам'яток нашої культури.

Акція має на меті розкрити творчі здібності й надати духовну й культурну реабілітацію дітям із сімей-переселенців зі Сходу та військових АТО, а також дітям-сиротам. На урочистості запрошено представників Міністерства культури України, Міністерства закордонних справ України, іноземних посольств в Україні, громадських діячів, діячів культури та мистецтва.

Партнери акції: Дніпропетровський художній музей, Національний музей народної архітектури та побуту України, Музей сім'ї Шереметьєвих, Державна агенція промоції культури України, ГО «Міжнародний центр розвитку культурного розмаїття».

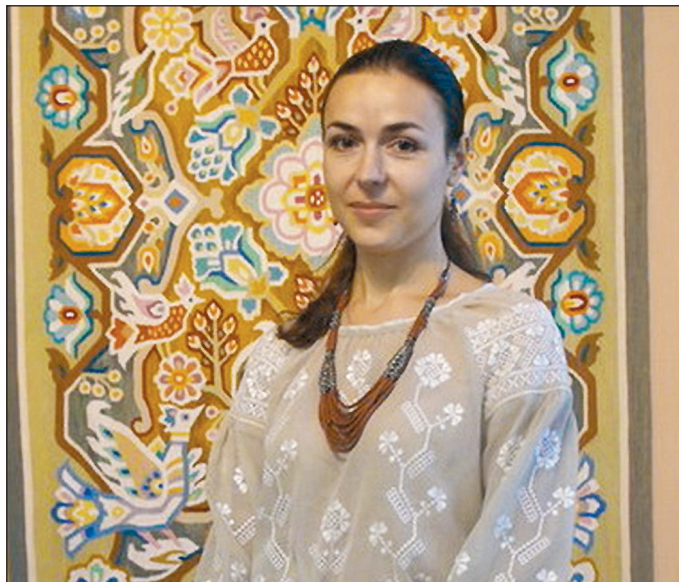
Козацький тренд

Володимир СУБОТА

Презентовано «Гетьманський килим», створений за грантом Президента України та за сприяння Національної спілки майстрів народного мистецтва України.

Виставка молодого художниці-килимаря, члена Національних спілок художників та майстрів народного мистецтва України Ольги Пиліюгіної у Полтавському художньому музеї (галереї мистецтв) імені Миколи Ярошенка стала неординарною подією.

Мисткиня виготовляла килим протягом року із натуральної вовни на старовинному вертикальному килимарському верстаті з дотриманням стародавньої технології ткацтва. Опрацювавши спеціальну літературу, вона усвідомила, що це повинен бути козацький килим – розкішний, багатобарвний, орнаментальний, автентичний. Він таким і вийшов – у стилі українського козацького бароко XVII–XVIII століть, кольорова гама якої має понад 60 відтінків пряжі, – із зображенням квітів,

птахів та дерева життя. Він захоплює різнобарв'ям, у ньому звучить гімн козацькій добі, а нитки легкого кольору літньо-медового колориту зачаровують погляд і змушують вдивлятися у ці містичні знаки, утверджені в народній творчості поколіннями килимарниць.

«Оля виготовила килим, який має повне право називатися шедевром. Поєднані українське бароко й сучасний модерн, які сьогодні звучать

у всіх напрямках розвитку світового мистецтва. Треба мати хист, щоб так уміло сполучити все це в одній роботі», – сказала на відкритті виставки директор музею Ольга Курчакова.

Ольга родом із сім'ї, де всі займаються килимарством. Її батько й мати Євген і Лариса Пиліюгіни – відомі в Україні майстри. Донька виховувалася у творчій атмосфері та шані до народного мистецтва. Допомогли сформуванню світогляду

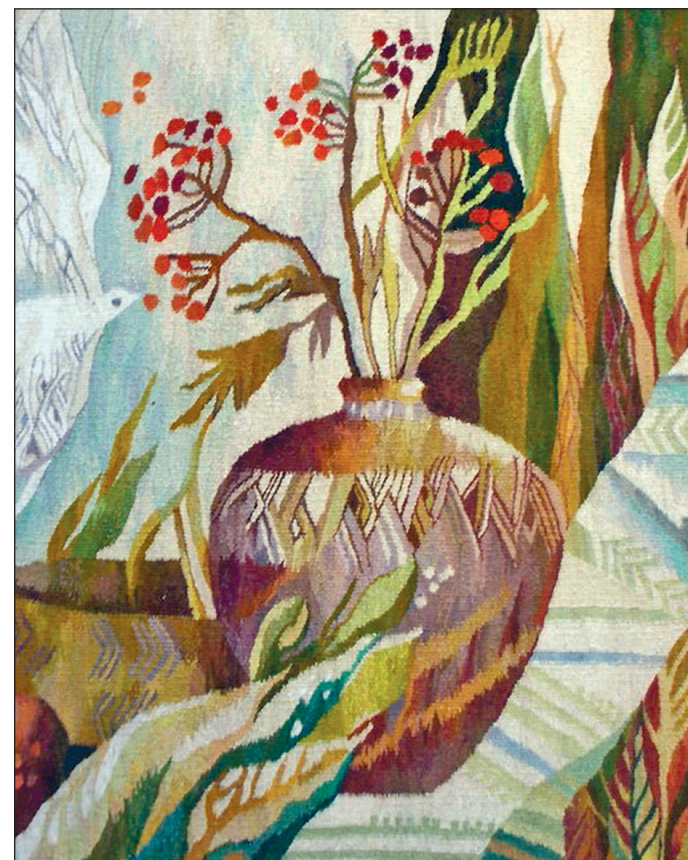
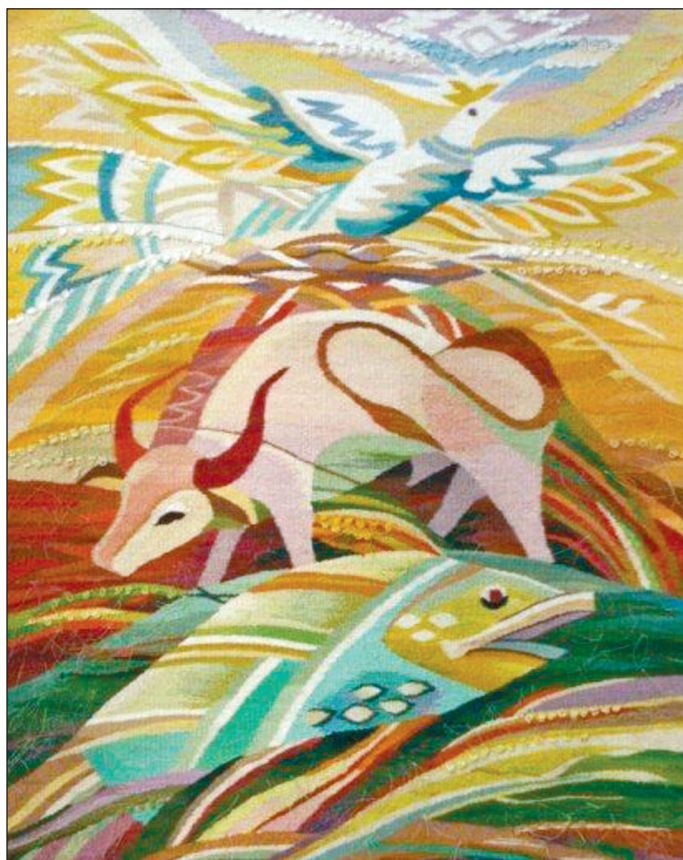
і талант мисткині ще й атмосфера тамтешнього художньо-професійного ліцею, де берегинею була неперевершена майстриня, заслужений майстер народної творчості України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка Надія Бабенко, та освіта на базі відділення образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка.

На виставці презентовані й інші килими, виткані художницею. Це й портрети рідних, поруч із ними квітнуть у нитках витвори із витюватими малюнками, нав'язаними старослов'янськими й козацькими мотивами. Представлені роботи членів родини Пиліюгіних – батька, матері, сестри, чимало з яких виставлялися на вернісажах у Болгарії, Туреччині, Великій Британії та Росії.

Щодо «Гетьманського килима», то його постійно експонуватимуть у залах Національної спілки майстрів народного мистецтва України.

Полтава

На фотознімках: Ольга Пиліюгіна;
роботи Ольги Пиліюгіної
Фото Ольги ЖУРАВЛЬОВОЇ

редактор
Алла ЧЕРДИНЦЕВА

сучасне мистецтво

■ КИЇВ

У столичній «Мистецькій збірці» пройшла виставка «Колекція Волошиних». Картини з власної колекції презентував молодий засновник галереї Максим Волошин.

Голембієвська, Бокшай, Шишко, Криволап, Лебединець, Деяк, Журавель, Дейсун – це лише частина прізвищ наших «великих» сучасників, чії роботи можна побачити на вулиці Терещенківській. Так, «Мистецька збірка» розташована саме поряд із двома провідними українськими музеями – Російського мистецтва та Ханенків. А спеціалізується на соцреалізмі та «живих класиках» сучасного мистецтва.

«Організатори відбирали роботи, які втілюють цінності української культури в різні періоди: Андріївська церква й Тарасова гора в 30-ті роки, українське село в 40-ві, свято врожаю в 60-ті, колоритні пейзажі сучасності», – так пояснюється у прес-релізі концепція експозиції, що складається з двох десятків робіт, які зайняли два галерейних зали. Об'єднує всі полотна національний колорит (якщо не в сюжетах картин, то відчутний у їхній палітрі). Що й не дивно. Головною своєю метою галеристи вважають популяризацію саме національного українського мистецтва.

■ ЛЬВІВ

Із 29 липня до 7 вересня 2014 року у Львові проходить бієнале contemporary art «Тиждень актуального мистецтва 2014». Його темою цього року проголошено «Ментальні війни». Куратором «Тижня» є Владко Кауфман. А куратором єдиної в Україні «Школи перформансу» залишається видатний польський перформер Януш Балдіга.

З офіційного прес-релізу: «Як наслідок розгортання складних подій, що розпочалися в Україні з листопада 2013 року, ми стали об'єктами постійних інтенсивних переживань і травм, свідками гібридної боротьби та учасниками війни уяви. Тотальність агресії стає видимою, пережитою, присутньою через медіа та наш ментальний простір. ЗМІ – це інструмент для роботи з часом та продукування смислів. Ментальний вимір – умова для конструювання персонального чи колективного реального. Ми переживаємо війни смислів та уяви, невідворотно стаємо учасниками бойових дій у просторі ментального. Це головне поле війни Я проти Я».

■ РОСІЯ БЕЗ КУЛЬТУРИ

Через події в Україні британські та шотландські міністри вирішили припинити підтримку проведення заходів року культури Росії, повідомляє УНН із посиланням на Herald Scotland. Міністри також будуть бойкотувати шоу, організовані в рамках програми.

«Внаслідок незаконної анексії Криму Росією, уряд Великобританії відкликав причетність усіх міністрів і високопосадовців до проведення року культури», – зазначив представник МЗС Великобританії.

«Шотландський уряд припиняє активно підтримувати рік культури з Росією і пані Хіслоп (Фіона Хіслоп – міністр культури Шотландії. – Ред.) не відвідуватиме російські заходи, що відбуватимуться в Шотландії в рамках цього проекту. Культурні події, які вже були заплановані в Шотландії та Росії, проходять без змін», – заявила прес-секретар Уряду Шотландії.

Нагадаємо, раніше Польща відтермінувала проведення року Росії через ситуацію в Україні.

Крим наш

Літо у розпалі. Однак про традиційний «гарячий сезон» цього року довелось забути. Під час війни Київ та інші великі міста України, замість роз'їхатися по курортах, консолидувалися.

Навіть свій вільний час люди воліють проводити змістовно, аби потім не було боляче за абияк прожиті, можливо, останні дні затишшя перед бурею.

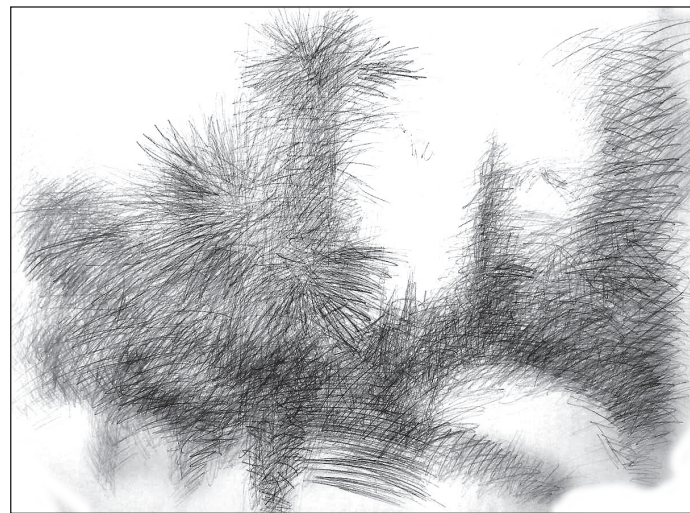
Прикладом такої гарної змістовності можна вважати столичні галереї «Боттега» та «Щербенко арт-центр». Розташовані поряд (обидві організовані харизматичною Мариною Щербенко), вони презентують відразу два різнопланових, але однаково цікавих проекти – метра Володимира Буднікова та «вічних початківців», групи «Шапка». До речі, Олеся Секереш і Олександра Токарева у «щербенко» представили справді гарну сучасну роботу.

Заголовний проект на вулиці Михайлівській, як завжди, демонструється у приміщенні галереї «Боттега». Воно, на відміну від арт-центру, не ховається у глибині київського двору-колодязя. І взагалі – навіть зовні виглядає солідніше.

Виставка «Зроблено у Криму» патріарха вітчизняного контемпорарі Володимира Буднікова присвячена півост-

рову Крим, де «в Ялті взимку і ранньою весною 2013, рівно за рік до анексії», було створено усі замальовки олівцем, які, власне, цей неочікуваний проект і склали. Неочікуваним він є і тому, що значно більш звичним для пересічного глядача є живопис Буднікова, ніж його графічні твори.

«Зроблено у Криму» – цикл філософський і ностальгійний. У такому ступені, що від жалю і справді перехоплює дух, а серце починає нити. «Із трирічного віку я їздив до Криму регулярно. Не відпочивати, а саме ПРОЖИВАТИ ці щорічні місяць-два-три. Півострів був моїм Раєм, моєю майстернею, постійністю, частиною мене самого, – пише в авторській передмові Володимир. – Раптово такий природний

у своїй доступності для мене він різко віддалився. Несподівано Крим став далеким, як у перевернутому біноклі. Заборонений, як Рай, в якому ти тільки-но побував, але чомусь не можеш повернутися. Зовні один і той самий простір зі складно організованої,

уразливої, крихкої подоби Раю раптом абсолютно перешикувався, перестав бути упізнаваним і своїм».

Техніка малюнку олівцем несподівано виявилася найадекватнішим засобом виразності, за допомогою якого художнику вдалося передати відчуття «примарності» півострова-Раю, що раптово віддалився від усіх нас. «Парадоксальним чином чергове наближення і вдивляння в пейзаж не дало малюнкам матеріальності, а навпаки, потоншило цей пейзаж, перетворило на привид, туман. Частиною зображеного, крім самого пейзажу, стала дистанція, перетворивши реальний простір у напівстертий спогад. Сталося ніби віднімання реальності. Залишилися малюнки», – із неприхованим болем констатує Володимир Будніков. Додати до цього, власне, немає чого...

Відповідь сюрреалістам

У «Щербенко арт-центр» група «Шапка» також експериментує із простором.

Дівчата вкотре представили скульптурну інсталяцію. Робота «У відповідь» своєю чудернацькою «вивихнутістю» форм нагадує картини Сальвадора Далі та інших сюрреалістів.

«На власну реакцію впливають різні стимули, глядач же репродукує образи всередині свідомості та творить візуальні моделі. Для нас важливим є спостереження за несвідомим процесом впливу на індивідуума різних чинників, які захоплюють та вражають його і внаслідок чого спонукають до дії», – пояснюють власну кон-

цепцію художниці Олеся Секереш та Олександра Токарева. Ще й додають, мовляв, «у цьому проекті об'єктом є природа».

Насправді, як уже на те пішло, «дослідженням природного сприйняття» є будь-які твори художників (і не тільки). А преславу «природа» у виконанні дівчат дуже нагадує... кавуни! Тільки витягнуті, викручені, застигли у загадкових «вивернутих» формах. Майже як годинники на картинах у Сальвадора Далі. Вони у великого іспанця, нагадаємо, символізують застиглий час та відносність звичного хронотопу у сновидінні.

Деформуючи простір, «кавуни» київських «Шапок»

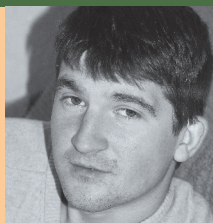
також нібито перетворюють реальність на сон. Принаймні відчуття, коли опиняєшся посеред вигнуто-опуклих зелено-чорних смугастих конструкцій, що стирчать, немов пальці велетня, – як у хлопчини, що лізе стеблом бобового зернятка на небо. Чи то як у дівчинки Аліси, яка, навпаки, летить униз, до самих глибин нори кролика, який розмовляє.

Це означає: проект і справді дівчатам вдався. Душевні відгуки на нього є, емоції викликає сталі... А що філософські глибини тут сумнівні, так не всім же «рити» углиб, як акакал Будніков. Багато хто із сучасних художників (і таких багато, бо ми бачили у Пінчук

Арт Центрі) воліє просто «розважати» – веселити й дивувати публіку. Красиво жити не заборониш – чому ні?..

редактор
Валерій ГРИЦЕНКО

музей

■ НА ВОЗДВИЖЕНСЬКІЙ

У столиці відкрили Музей актора і барда Володимира Висоцького. Тут представлені рідкісні знімки Володимира Семеновича, зроблені фотографом Аркадієм Гершманом. Роботи ці використовувалися для оформлення конвертів платівок із авторськими піснями Висоцького в 1970-х роках.

Розглядати оригінали раритетних світлин пропонують під музику Висоцького, яка грає тут з найстаріших платівок. Перші відвідувачі виставки говорять, що в музеї складається враження, ніби потрапив на концерт-квартирник.

На відкриття закладу прийшли друг Висоцького Ігор Бровін і дослідник історії столиці Михайло Кальницький, який розповів про київське коріння Володимира Семеновича.

Виставку можна відвідати до 25 вересня. Потім її оновлять.

■ ПИРОГОВЕ

9–10 серпня у Національному музеї народної архітектури та побуту України (Пирогів) відбудеться свято меду «Перший Медовий Спас». Відвідувачі матимуть змогу познайомитися і стати безпосередніми учасниками давніх традиційних українських обрядів. А саме: виготовлення букетів – «маковійчиків», водіння хороводів навколо традиційного символу свята – «Маковія», дегустація меду, а також взяти участь у конкурсі на найкращий букет.

Будуть представлені характерні для свята Маковія (14 серпня) страви традиційної української кухні: коржі з маком та медом, вареники та пироги з маком.

Фольклорні колективи з Київської та Житомирської областей продемонструють пісенний фольклор літнього циклу свят народного календаря.

■ НА ЛАВРСЬКІЙ

До 15 вересня у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва, в Києві, представлено розширену експозицію творів Андрія Сухорського. Заслуженому майстрові народної творчості України, членові Національної спілки художників України в цьому році виповнюється 85 років.

Техніку різьблення по дереву пан Андрій опанував в дитинстві під пильним оком свого батька Петра Сухорського, котрий володів цією технікою.

Основним напрямком творчої діяльності Андрія Сухорського є кругла різьба, зокрема скульптура малих форм. До ранніх його творів належать зображення птахів і тварин – орлів, лелек, оленів, кабанів, кіз, серн, лисиць.

Музейний сум ентузіастів

Едуард ОВЧАРЕНКО

Лише у третині районів Сумської області збережені краєзнавчі музеї. І функціонують вони, насамперед, завдяки ентузіастам.

Минуло тридцять років відтоді, як був створений краєзнавчий музей у місті Тростянець.

На початку XXI сторіччя заклад, що функціонував на громадських засадах, опинився на межі занепаду. Ситуація змінилася лише в грудні 2006 року. Його реорганізували у Тростянецький районний краєзнавчий музей, який очолив відомий на Сумщині дослідник Микола Мельник.

Приміщення було в занедбаному стані, виділених владою коштів катастрофічно не вистачало на ремонт. Від попередників збереглося близько двохсот предметів. Допомогли меценати, експонати несли місцеві жителі. Нині у восьми залах – більше п'яти тисяч екземплярів.

Експозиції присвячені унікальній природі краю з екзо-

тичним рослинним світом. Подорож у минуле – від епохи палеоліту, поселень скіфів-землеробів та племен ранніх слов'ян до городищ за часів Новгород-Сіверського князівства та Ординської доби – яскраво ілюструє колекція археологічних знахідок на території сучасної Тростянецьчини. Це фрагменти зброї, знарядь праці, прикраси та залишки побутової та культової кераміки.

Відображені віхи розвитку краю протягом трьох із половиною століть, починаючи з часів хвилі переселенців із

Правобережної України та Росії у середині XVII століття до наших днів.

«Музей продовжує пошукову роботу, збагачуючи діючі експозиції, демонструє творчість місцевих майстрів-аматорів», – каже Микола Мельник. Найбільше він цінує ікону другої половини XVII століття, доби, так би мовити, козацького бароко, де зображено коронацію Святої Богородиці. І справа не стільки в тому, що витвору мистецтва більше ніж три з половиною століття, а в унікальності сюжету.

За останні шість років музей відвідало близько 40 тисяч

гостей, зокрема понад вісім тисяч – за минулий рік. Налагоджені відносини із турагенціями Сумської, Харківської, Полтавської та Дніпропетровської областей. Музей відомий за межами України. Тут були відвідувачі із понад тридцяти держав колишнього Радянського Союзу, США, Канади, Англії... У книзі відгуків більше двох тисяч записів. «Усе тут мені здається надзвичайним. Не могу не дивуватися й не захоплюватися вашою історією». (Гість із Аргентини Андрес).

Але в закладу безліч проблем. Головна – брак приміщень. У восьми кімнатах неможливо представити всі експонати. Ідеї про виставки нерідко не вдається втілити в життя. Надходили пропозиції щодо проведення на базі музею науково-практичних конференцій, проте це ніде робити. Для працівників музею відведена маленька кімнатка. Тут нереально здійснювати серйозну наукову роботу.

Ось і в Охтирському краєзнавчому музеї зібрано унікальну велику колекцію, але для її експозиції виділено лише три кімнати.

Вертикаль Висоцького

Щойно минуло 34 роки, як ми живемо без Володимира Висоцького. Проте він залишається частиною Всесвітів його сучасників, як і журналіста з міста Тростянець, що на Сумщині, Олега Шелеста.

Йому пощастило зібрати чимало творів Висоцького, платівок, портретів, значків, фотодокументів, спогадів. А коли у 1988 році до 50-річчя від дня народження барда у пресі з'явилася безліч нових публікацій про поета, визрів задум створити у власній квартирі музейну кімнату митця. У зборі матеріалу допомогли друзі, а місцеві художники передали до закладу портрети Висоцького.

У музеї зібрано кілька сотень експонатів. Особливо Шелест цінує нещодавно придбане зібрання творів поета в одинадцяти томах, де крім віршів Висоцького, – унікальні знімки, диски з піснями. За понад

чверть століття у музеї побувало близько тисячі відвідувачів.

Шанувальників поетичного слова та пісень барда у місті багато. Більше двадцяти років діє клуб прихильників його творчості «Вертикаль», із понад двома десятками учасників. Щороку 25 січня (день народження Висоцького) та 25 липня (день смерті) відбуваються творчі вечори, присвячені поету. Звучить голос, записаний на плівку, виконуються пісні під гітару. Зібралися учасники клубу й цьогоріч, аби знову вшанувати того, хто ніколи не пристосовувався під навколишній світ.

Едуард ОВЧАРЕНКО

На фотознімку: Під час відзначення дня народження Володимира Висоцького 25 січня 2014 року.

редактор
Антон ФІЛАТОВ

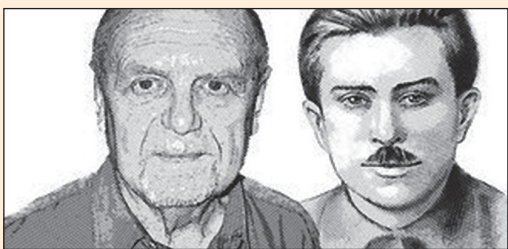

КОНТР версія

■ ДІАЛОГ КІНА Й ЛІТЕРАТУРИ: МИКОЛА ХВИЛЬОВИЙ

Про життя і творчість Миколи Хвильового вийшла ціла низка документальних фільмів. Однак ігрових стрічок, знятих за його творами, – всього три. Режисер усіх цих фільмів – Олександр Муратов.

«Коли я ще хлопчиком після війни повернувся додому з матір'ю, то виявилось, що тільки наша квартира в усьому домі була не розграбована. А вже в ній жив офіцер СС. І в нашій коморі залишилися навіть довоєнні журнали «ВАПЛІТЕ», де я вперше прочитав твори Хвильового», – розповідає кінорежисер.

У 1991 році Муратов зняв за оповіданням «Санаторійна зона» стрічку «Танго смерті». Фільм розповідає трагічну історію любові Анарха, революціонера-бойовика, який став агентом-провокатором ЧК. У стрічці показуються політичні репресії 20-х років в Україні, а також розчарування інтелігенції в ідеалах революції.

1994 рік ознаменувався виходом картини «Геть сором!» – екранізації оповідання «Сентиментальна історія». Сюжет переносить глядача у часи НЕПу. Із провінції до столиці приїздить дев'ятнадцятирічна Марія. Влаштувавшись на роботу та змінивши ім'я на більш романтичне – Б'янка, – вона починає чекати на велике і світле кохання, про яке доти читала лише у книжках.

Ще через два роки відбулася прем'єра фільму «Вальдшнепи», знятого за однойменним твором Хвильового. У цій картині режисер кінорежисерськими засобами повернув із забуття втрачену частину цього оповідання.

«Якось у дитинстві я з батьком відвідував у психлікарні Володимира Сосюру. Він там опинився, тому що радянська влада не могла посадити за ґрати лауреата Сталінської премії. І під час зустрічі Сосюра розповів нам сюжет «Вальдшнепів». Потім у фільмі я відтворив його майже повністю з пам'яті, бо на той час існувало лише близько п'яти примірників журналу, в якому була надрукована лише половина цього твору», – згадує Олександр Муратов.

За сюжетом фільму, москвички Аглія та Клавдія зваблюють українського філолога Вовчика і героя революції Дмитра Карамазова. Мета цієї підступної сексуальної гри – змусити Вовчика інсценувати нещасний випадок на полюванні, під час якого буде вбито Дмитра Карамазова. Скоївши злочин, філолог повертається до рідного Харкова, де вчиняє самогубство.

Усі ці три фільми вільно переосмислюють головні сюжети творів Хвильового.

За останні 18 років жодної екранізації творів письменника не з'явилося. Враховуючи теперішню ситуацію у вітчизняному кіно – не з'являється вони й найближчими роками. Лише час від часу в Інтернеті публікуються саморобні аматорські короткометражки за мотивами творів Хвильового. Однак повноцінними їх не назвеш.

Веніамін КІНЧУК

Антон ФІЛАТОВ

У 30-му номері «КіЖ» режисер Олександр Муратов опублікував свої закиди экс-голови Державного агентства з питань кіна (Держкіно) Катерині Копиловій із приводу того, що вона сприяла корупційним схемам у вітчизняній кіноіндустрії.

Погляд режисера спантеличує своєю односторонністю. А вже 2011–2013 роки, коли головою Держкіно була Копилова, лишається в історії вітчизняного кіна, якщо не розквітом, то принаймні прозрінням. А цей результат може виправдати навіть такі засоби.

До 2011-го щорічну кількість повнометражних ігрових фільмів, знятих в Україні, можна було перерахувати на пальцях однієї руки. А в період 2011–2013 років, коли з держбюджету системно виділялися десятки мільйонів гривень – кількість повнометражних стрічок, випущених за рік, стабільно доходила до десяти.

За ці три роки сформувалася дієва система розподілу держкоштів. Більшість молодих режисерів отримала можливість зафільмувати свою дебютну картину. До того ж, знімалися короткометражки, вітчизняне кіно популяризувалося за кордоном, проводилися фестивалі тощо.

Звичайно, у тогочасній системі фінансування Держкіно багато хто стикався з відкатами. За словами різних кінорежисерів, які зволіли публічно не називатися, з отриманих від держави сум на роботу над фільмом, повертати їм доводилося від 10% до 50%. Однак це робили не завжди.

Враховуючи розквіт корупції за часів правління Януковича, можливо, ці відкати були обов'язковою умовою настільки масштабного держфінансування вітчизняного кінорежисера. Із вовками жити – по-вовчому вити...

Корупція і кінорежисера завжди йшли пліч-о-пліч. Голлівудські мейджори та легендарні європейські кіностудії породили сотні шедеврів сві-

тового кінорежисера частково за рахунок нелегальних грошей, або за допомогою корупційних схем.

На початку ХХ ст. кіностудії облаштувалися в Лос-Анджелесі перш за все тому, що на цей штат тоді не розповсюджувалася дія патенту на

тим грошам у вітчизняного кіно нарешті сформувався свій власний стиль. Воно стало більш-менш впізнаваним на міжнародних кінофестивалях. А вал короткометражок молодих режисерів позначив нові шляхи розвитку української фільмотворчості.

Низький художній рівень більшості вищезгаданих стрічок компенсується одним надважливим аргументом. Завдяки ним українська дійсність нарешті правдиво відобразилася на широких екранах. А вже до 2011 року поодинокі фільми, де українська реаль-

кіноапарат, створений Едісоном. Завдяки цьому, не до кінця легальному поштовоху, зараз маємо Голлівуд – найпотужнішу кіноіндустрію світу. Якщо б індійські чи нігерійські магнати не призвичаїлися відмивати гроші на кінорежисерів – не мали б сьогодні, відповідно, першу і третю за обсягом знятих фільмів кіноіндустрію світу. Схожа тенденція наразі почалася і в Узбекистані.

Віддали перевагу нелегальному «відкату вперед» перед легальним «кроком на місці» й розбудовники вітчизняного кінорежисера 2011–2013 років. І як би не обурювалися патологічно чесні кінорежисери, виявляючи тут чи там прояви корупції, – у відповідь їм хочеться навести лише один аргумент. Завдяки цим нечис-

Можна скільки завгодно критикувати знятий частково за державні кошти альманах короткометражних фільмів «Україно, goodbye». Проте він став першим в історії незалежної держави прикладом, коли на широких екранах настільки детально показувалися актуальні для пересічного українця соціальні проблеми.

Можна віднести до «кіннеподобств» й «Івана Силу» чи «Трубача», адже художній рівень цих стрічок справді посередній. Проте завдяки ним в країні відродився жанр дитячого кіна. Те ж саме можна сказати й про такі жанри, як арт-документалістика («Час життя об'єкта в кадрі»), трилер («Зелена кофта»), байопік («Параджанов»), мультсеріал («Моя країна – Україна») тощо.

ність показувалася адекватно, просто губилися у потоці телевізійного брухту, який живописав нашу дійсність припудрено і по суті не такою, якою вона є насправді.

Окинувши зором усі ці досягнення вітчизняної кіноіндустрії останніх трьох років, хочеться назвати їх «розквітом». Та останньому характерна системність розвитку, яка в стратегії Катерини Копиловій до кінця не проявилася. Зрозумівши це, навздогін виправляє себе: «Це було прозріння». Вітчизняні режисери нарешті почали показувати українську дійсність правдиво. А кінорежисери-правдоруби, які довгі роки мріяли про відродження українського кіно, – прозріли: розбудова кінобізнесу виключно легальними методами неможлива.

редактор
Ольга ГОЛИНСЬКА

музика

■ ЛЬВІВ–КРАКІВ

Спільні цінності без кордонів – такою є ідея міжнародного фестивалю «Музика в старому Львові та Кракові», який одночасно триватиме у цих містах-побратимах із 15 до 31 серпня.

Багато років поспіль у Львові й Кракові проводилися фестивалі «Музика в старому Львові» і «Музика в старому Кракові». Їхні організатори – засновник відомого українського камерного оркестру «Віртуози Львова», народний артист України Сергій Бурко та фундатор польської капели «Краківієнсіс» Станіслав Галонський.

У рік свого 20-ліття оркестр «Віртуози Львова» разом із польськими партнерами започатковує перший українсько-польський фестиваль «Музика в старому Львові та Кракові». Родзинкою проекту є проведення концертів відомих виконавців і колективів із різних країн світу у храмах, пам'ятних та історичних місцях обидвох міст у періодичній послідовній синхронності.

Ініціативу проведення форуму офіційно підтримали міський голова Львова Андрій Садовий і президент Кракова Яцек Майхровський, Міністерство культури Польщі, Генеральне консульство Республіки Польща у Львові.

■ КИЇВ

З 11 серпня і до кінця літа у Національній філармонії України проходить фестиваль «Літні музичні промені». Він полюбує багатьох київським меломанам, бо надає чудову можливість навіть під час «мертвого» театрално-концертного сезону гарно провести час, насолодившись різноманітною музикою у прекрасному виконанні.

Цьогоріч учасниками концертів стануть п'ять оркестрів, серед яких – три камерні («Київські солісти», Київський камерний оркестр і «Київська камерата»), оркестр Національної філармонії України та Національний академічний духовий оркестр України. Поважним є і перелік солістів, котрі виступатимуть з оркестрами: Роман Лопатинський і Антоній Барішевський (фортепіано), Артем Полуденний (віолончель), Тамара Ходакова (сопрано), Андрій Остапенко (гітара) та інші.

Концерти відбуватимуться майже щодня (окрім вихідних) упродовж трьох тижнів. А першими «променями» стануть два дуже різні концерти 11 й 12 серпня. У понеділок виступатимуть «Київські солісти» із бароково-романтичною програмою (Бранденбурзький концерт №3 для струнного оркестру та Клавірний концерт №3 Йоганна Себастьяна Баха із піаністкою Марією Пухляк, а також Симфонія №9 Фелікса Мендельсона). А у вівторок на меломанів чекають «Варіації у стилі латино» з духовим оркестром, фіналісткою проекту «Голос» Аліною Башкіною, ансамблем бального танцю «Ін-суперадо» та програмою з естрадно-джазових хітів Астора П'яццоллі, Чіка Корія, Артуро Сандовала, Генрі Манчіні, Глорії Естефан.

І пісня на спомин

Віта РЕЙНДЕРС

Відомий український композитор Платон Майборода, відкриваючи один із творчих вечорів Ніни Андріївської, сказав: «Усьому, що нею написано, притаманний глибоко виразний мелодизм, наповнений ароматом української пісенності».

Ніна Андріївська – відомий український композитор, музикознавець, заслужений діяч мистецтв України, заслужений журналіст України.

Любов до музики привела її навчатися до Київського музичного училища імені Рейнгольда Глієра, згодом до Київської консерваторії та аспірантури.

Понад 47 років Ніна Андріївська працювала в музичній редакції Українського радіо: спочатку редактором, потім головним редактором і за-

відувачкою відділу музичних програм.

Писати музику мисткиня почала ще в студентські роки. Вона – автор пісень «Стоять тополі», «Червона калинонька», «Розтривожений спокій». Але справжнім шедевром, який здобув широке визнання, стала пісня «Якби я вміла вишивати» на слова Лади Рєви. Ця перлина української

пісенної спадщини звучала в концертних залах не тільки Радянського Союзу, а й США, Канади, Австрії, Угорщини, Польщі та багатьох інших країн.

Виконавцями пісень Ніни Андріївської були Бєла Руденко, Костянтин Огневий, Раїса Кириченко, Діана Петриченко, Анатолій Мокренко, Юрій Гуляєв, Галина Туфтіна, Лідія Забіляста та чимало

інших співаків. Творча дружба пов'язувала композиторку з поетами Миколою Сингаївським, Анатолієм Драгомирецьким, Віктором Герасимовим, Олексією Новицьким, Миколою Луківим. Пісні «Україно-зоре», «Збережемо мир», «Вірність», «Любисткова роса» (усі й не перелічити) Ніна Андріївська створила на власні вірші.

Найвідомішим хоровим твором авторки є «Три шляхи» на слова Тараса Шевченка, який не раз звучав на численних шевченківських вечорах. На Міжнародному конкурсі композиторів її хоровий опус «Моя земля» був відзначений почесним дипломом. Вона була нагороджена Грамотою Президії Верховної Ради України.

Пронісши через усе життя щирі любов до української землі, свого народу, рідної пісні цього літа мисткиня відійшла у вічність.

На фотознімку: композитор Ніна Андріївська

Оцифровані фоновалики

Унікальні аудіозаписи українських дум, пісень, інструментальних композицій у виконанні кобзарів і лірників, а також голосів Філарета Колесси і, ймовірно, Лесі Українки, зафіксовані протягом 1904–1910 років на фонографічних валиках (окремі записи – 1912 року) нещодавно були оцифровані й розміщені у вільний доступ на сайтах Вікіпедія і Вікісховище.

Записи публікуються без обмежень авторського права, на умовах, аналогічних суспільному надбанню, і можуть вільно копіюватись і використовуватись громадськістю.

Проект здійснено ГО «Вікімедія Україна» й профінансовано Фондом Вікімедія. Оцифрування і цифрову обробку сигналу здійснили фахівці Інституту проблем реєстрації інформації Національної академії наук України.

Фоноколекція походить із приватного архіву Філарета Колесси (1871–1947) – відомого фольклориста, музикознавця, композитора, одного із засновників української етномузикології, академіка. Записи є результатом спільної праці вченого та Лесі Українки, Климента Квітки, Опанаса Сластіона, Олександра Бородея у рамках акції, яку на початку ХХ століття здійснювала українська інтелігенція задля збереження унікального мистецтва українських рапсодів.

На записах зафіксовано спів одинадцяти виконавців. Це – Гнат Кравченко, Петро Древиченко, Микола Дубина, Остап Калний, Михайло Кравченко, Платон Кравченко, Іван Кучеренко, Степан Пасюга, Явдоха Пилипенко, Антін Скоба, Опанас Сластіон.

При прослуховуванні фонограм слід ураховувати особливості технології їхнього створення. Як відомо, фонограф був одним із перших у світі засобів, що давав можливість зафіксувати і відтворити аудіосигнал. Проте у порівнянні з сучасними засобами звукозапису його можливості були обмеженими. Крім того, під впливом часу фоновалики частково втратили первинну

якість звучання. Через те не усі записи збереглися однаково добре – рівень шуму на деяких є вищим, ніж на інших. На сторінці, де розміщено записи, вони позначені різними кольорами залежно від того, наскільки добре зберегіся запис.

Усі записи можна легко приєднувати у статті Вікіпедії будь-якою мовою без потреби повторного завантаження. Прослухати, а також завантажити записи можна на сторінці Вікісховища: https://commons.wikimedia.org/wiki/Filaret_Kolessa_phonograph_cylinder_collection/uk

Юрій БУЛКА

Детальніше читайте в журналі «Музика» № 5

ОГОЛОШЕННЯ

■ **ДЕ ПРИДБАТИ НАШІ ВИДАННЯ**

Магазин «Ноти», (032) 261–19–64
м. Львів, пр-т Шевченка, 16.

Книгарня ДВЦ НТ ім. Т. Шевченка,
(032) 235–87–39,
м. Львів, пр-т Шевченка, 8.

«Українська книгарня», (048) 724–62–02,
м. Одеса, вул. Катерининська, 77,
вул. Троїцька, 30.

Мережа книгарень «Є»

м. Київ, вул. Лисенка, 3, (044) 235–88–50,
м. Київ, вул. Спаська, 5, (044) 351–13–38,
м. Київ, пр-т Повітрофлотський, 33/2,
(044) 275–67–42,
м. Харків, вул. Сумська, 3, (057) 731–59–49,
м. Львів, пр. Свободи, 7, (032) 235–73–68,
м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 31,
(034) 272–29–04,
м. Вінниця, вул. Соборна, 89, (043) 252–93–41,
м. Тернопіль, вул. Валова, 7–9, (035) 225–44–59,
м. Володимир-Волинський, вул. Ковельська, 6,
(033) 422–19–57.

Книгарня «Смолоסקип»

м. Київ, вул. Межигірська, 21, (044) 425–23–93.

Книгарня «Сяйво книги», (044) 235–07–39,
м. Київ, вул. Велика Васильківська, 6.

«Могилянська книгарня», (044) 581–52–23,
м. Київ, Контрактова пл., 4.

**Книжна лавка культурно-освітнього
центру Майстер-клас**, (044) 594–10–62,
м. Київ, вул. Лаврська, 16.

Книгарня клубу «КультРА», (044) 331–59–48,
м. Київ, вул. Володимирська, 4.

**Книгарня видавництва «Наукова думка»
НАН України**,
м. Київ, вул. Грушевського, 4, (044) 278–06–96.

**Національний музей мистецтв ім. Богдана
та Варвари Ханенків**,
м. Київ, вул. Терещенківська, 15–17,
(044) 235–32–90.

Музичний кіоск у НМАУ ім. П. І. Чайковського,
м. Київ, вул. Городецького, 1-3/11.

Філія туристично-інформаційного центру,
м. Одеса, провулок ім. П. Чайковського, 19.

– Одеський зоопарк,
м. Одеса, вул. Новоцепний ряд, 25,
(048) 722–55–89.
– Фунікулер біля Дюку,
м. Одеса, Приморський бульвар.

**Поштові відділення
райцентрів Київської області**

**Головпоштамти
обласних центрів України**

Вічна пам'ять...

У глибокій скорботі сумуємо за людиною щедрої душі, великого серця. Людиною, яку всі поважали за високий професіоналізм, активне творче довголіття.

Від нас пішов **Ілля Михайлович ЛЕВІТАС** – президент Ради національних товариств України, президент Єврейської ради, заслужений працівник культури України.

Усе своє життя, до останньої миті, талановитий педагог, головний редактор газети «Єврейські вісті», незмінний творчий натхненник та ініціатор присвятив відродженню культур національних мен-

шин України, примноженню та збагаченню народної скарбниці пам'яті.

Ілля Михайлович був автором книг з історії єврейського народу, трагедії Бабиного Яру, автором науково-історичних публікацій.

Його творчий спадок є неоціненним для всіх небайдужих людей.

Громадська діяльність та вагомий внесок у міжнародну злагоду та мир були відзначені державними нагородами: орденами «За заслуги» III, II, I ступенів; почесними хрестиками Київського і Московського патріархатів; Російським орденом Петра Великого, медалями

України, Ізраїлю, Росії, Почесною грамотою Верховної Ради України, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, Почесною грамотою Міністерства культури і туризму України.

Таким світлим, добрим і щирим Ілля Михайлович назавжди залишиться в нашій пам'яті.

Висловлюємо глибоке співчуття рідним та близьким Левітаса Іллі Михайловича.

Міністр культури України
Є. М. Нищук

На 88 році життя відійшла за світ **Ніна Миронівна НОВОСЕЛИЦЬКА** (1926 р. н.) – заслужений діяч мистецтв України, театрознавець, критик, журналіст, творець українського радіотеатру.

Після закінчення Київського державного університету імені Шевченка, викладала в ньому, згодом – у Київському інституті театрального мистецтва імені Карпенка-Карого. Із 1962 року – завідувача редакцією театру і радіопостановок на Національному радіо України.

Завдяки її зусиллям у золотий фонд записано близько

100 театральних і радіовистав, творчі програми найвидатніших наших майстрів. Серед відомих передач – «Театральні обрії» та «Про тих, кого пам'ятаю і люблю». У цих програмах вона виступала як редактор і режисер радіо.

Ніна Новоселицька – автор книг про Ольгу Кусенко, Юрія Лаврова і понад 300 рецензій на театральні вистави.

Вона над усе любила театр – і він віддячував їй такою ж любов'ю. Ніна Миронівна була постійним учасником усіх теа-

тральних оглядів і фестивалів, без неї не відбувалася жодна з київських прем'єр. Театральному товариству її не вистачатиме.

Уся мистецька громадськість у скорботі схилиє голову перед цією втраченою.

Вічна пам'ять Ніні Миронівні Новоселицькій.

Мінкультури,
голова Національної спілки
театральних діячів України
Л. С. Танюк,
Національний центр театрального
мистецтва імені Леся Курбаса

Національна академія мистецтв України із сумом повідомляє, що 25 липня 2014 року на 78 році життя перестало битися серце відомого діяча культури, музиканта і педагога **Володимира Михайловича БАБІЄНКА**.

Ім'я Володимира Бабієнка добре відоме серед творчої інтелігенції України.

Понад 50 років свого життя він присвятив розвитку мистецтва й освіти, працюючи у професійних творчих колективах та центральних державних органах.

Останні 16 років життя (1997–2013 рр.) Володимир Михайлович працював на посаді радника Президії На-

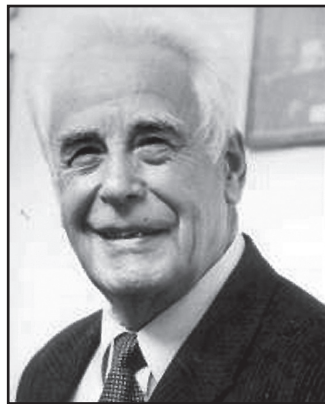
ціональної академії мистецтв України.

Колектив академії висловлює щирі співчуття рідним і близьким покійного. Нехай світла пам'ять про мудру людину, доброго батька, чоловіка і товариша зберігається в серцях усіх, хто його знав.

Після тривалої хвороби у 88 років помер відомий письменник **Іван Михайлович КОРБАЧ**.

Іван Корбач народився 25 жовтня 1926 року в селищі Березна Менського району на Чернігівщині. Був активним учасником Великої Вітчизняної війни. Воював у складі II Білоруського фронту. Закінчив Львівське загальноїсське училище імені Щорса та факультет журналістики Київського державного університету імені Шевченка.

Понад три десятиліття служив в армії. Перебував на острові Куба під час Карибської кризи. У чині полковника звільнився у запас. Працював у військовій пресі та в газеті «Правда України».

Іван Михайлович – автор романів: «Весы Меркурия», «Сотники», «Останній похід короля»; повістей: «Відповідаю за небо», «Сіль на погонах», «Максимова гора», «Попере-

ду грому», «Шляхами століть», «Іхала цариця нашим красам», «Солдаты в клетчатых рубашках», «Минуле і сучасне літописної Березни», «Окупаційне лихоліття», «Переселенці», «Мои армейские гарнизоны»; збірок оповідань і нарисів: «Що за люди березенці», «Так ми служимо» та інших.

Письменник створив п'ять книг з історії Чернігівщини та упорядкував кілька тематичних календарів: «Чернігівщина – земля козацька», «Чернігівщина, земле моя», «Духовні святині Чернігівщини», «Чернігівщина у вогні», «Співоче поле Чернігівщини» та «Чернігівщина краєзнавча».

Творчий та життєвий шлях письменника оцінений висо-

кими урядовими та літературними нагородами. Іван Корбач нагороджений трьома бойовими орденами та багатьма медалями, Грамотою Президії Верховної Ради СРСР, подякою Президента України. Письменник був удостоєний літературної премії імені Коцюбинського та відзнаками Українського фонду культури.

Вічна пам'ять про доброзичливу, порядну людину, професіонала-журналіста, цікавого письменника залишиться у серцях багатьох його колег і друзів.

Національна спілка
письменників України,
Київська організація НСПУ,
Український фонд культури

МІНКУЛЬТУРИ: ДОКУМЕНТИ

РОЗРОБКА КУЛЬТУРНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ ДО 2015: КРОКИ Й ЕТАПИ

Розробка стратегії передбачає два основні етапи:

1. Опрацювання короткотермінового плану пріоритетів для самого Міністерства на період 2014–2015 рр.;

2. Розробка культурної стратегії України із залученням широкого кола стейкхолдерів (зацікавлених сторін) і за активної участі експертів різних профілів і спрямувань.

Станом на липень 2014 р. завершено перший етап роботи. Завдяки волонтерській роботі групи залучених Міністерством експертів і на основі консультацій із фахівцями самого Мінкультури (галузеві, фінансовий, юридичний структурні підрозділи) опрацьовано і представлено для ознайомлення професійній спільноті План пріоритетів Міністерства культури України на 2014–2015 рр. Цей документ описує й визначає актуальну й подальшу роботу самого Міністерства, а не принципи функціонування сфери культури загалом.

Склад експертної групи (окрім спеціалістів Мінкультури):

- Катерина Ботанова;
- Олександр Буценко;
- Олена Правило;
- Юрій Рибачук;
- Микола Скиба;
- Катерина Чусва.

З вересня 2014 р. планується розпочати власне процес розробки довгострокової стратегії. Передбачається, що він триватиме мінімум 9 місяців і складатиметься з експертних обговорень, фокус-груп, інтерв'ю, дискусій та інших форм залучення стейкхолдерів. Принципово важливо в рамках стратегування почути усі голоси, максимально задіяти професійні та регіональні спільноти різних типів, а також випрацювати певний консенсус щодо напрямків першочергової уваги й основ культурної політики на найближчі 10 років.

До роботи планується залучити міжнародного експерта з питань стратегування, професійну агенцію з навичками й досвідом модерації розробки стратегічних документів різного ступеня складності, постійну групу експертів-організаторів, а також вузькопрофільних експертів для опрацювання окремих питань.

Нині триває пошук зовнішнього фінансування й технічної допомоги для забезпечення цього процесу.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ПРІОРИТЕТИ НА 2014–2015 РОКИ ТА СТВОРЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ДЛЯ ПОДАЛЬШИХ РЕФОРМ

Візія культури: куди ідемо

У новій Україні культура є простором особистісної свободи та вільного творчого самовираження.

Культура створює смислове поле, в якому кожний індивід отримує можливість для формування своєї власної унікальної ідентичності та шанс на самореалізацію і повноцінний розвиток особистості. Культура є інструментом протистояння дискримінації і нетерпимості.

Водночас культура є платформою для діалогу і взаємодії різноманітних ідентичностей на рівні індивідів, спільнот, інституцій, регіонів тощо. Як простір свободи і відповідальності, конкурентоздатності і креативу,

культура є основою для консолідації українського суспільства. Культура визнана сферою формування важливих громадянських компетенцій. Культура є знаряддям доступу і поширення знання.

Культура інтегрована до економічної і соціальної політики держави та посідає центральне місце у зовнішньополітичній доктрині. Культурні феномени набувають статусу конкурентоздатного українського продукту на зовнішніх ринках, культура стає чинником зростання вітчизняної економіки. Культурне середовище стає ресурсом розвитку креативної економіки в Україні, а суб'єкти економічної діяльності інвестують в культурні інституції і проекти. Завдяки тісному взаємозв'язку цінностей, норм і практик, що їх являє собою культура, вибудовується осмислена система буття.

Пріоритети на 2014–2015 роки

Пріоритети Міністерства культури України на 2014–2015 рр. спрямовані на зміни як у самій царині роботи Міністерства, так і в управлінських підходах і методах Мінкультури. Водночас цей документ можна розглядати як запрошення до діалогу, співпраці та вироблення спільних і загальноприйнятих правил гри на культурному полі.

Відтак, головним вектором діяльності Міністерства культури на 2014–2015 роки є концентрація зусиль для подальшої докорінної реформи культурної царини в контексті євроінтеграційних процесів і зобов'язань. Це передбачає: створення умов для всеохопного міжкультурного й міжрегіонального суспільного діалогу, розвиток партнерства і порозуміння між співгромадянами на ґрунті європейських цінностей і демократії – права на самовизначення, добробут, безперешкодний творчий розвиток і доступ до культурних цінностей, а також відкритості, прозорості й підзвітності влади громадянам.

Першим кроком до реформування культурної царини є розробка короткострокового антикризового плану дій у сфері культури на 2014–2015 роки, наступним – розробка середньо- і довгострокової стратегії розвитку культури – до 2020 і до 2025 років відповідно, – котра стане основою національної культурної політики.

Короткостроковий антикризовий план дій у сфері культури зосереджений на **чотирьох основних пріоритетах**:

1. Стимулювати суспільний діалог для об'єднання країни;

2. Зберігати і розвивати культурне надбання, як ресурс теперішніх і майбутніх поколінь;

3. Розвивати творчі індустрії, як рушійну силу соціальних та економічних інновацій;

4. Запровадити європейські стандарти відкритості, прозорості й підзвітності влади громадянам в межах компетенції Міністерства культури України.

Узгоджене дотримання цих пріоритетів поєднає царину культури з іншими сферами суспільного й економічного розвитку, розкриваючи ключову роль культури у консолідації та розвитку суспільства.

Очікуваним результатом згаданих зусиль стане зміна в способі роботи Міністерства культури України задля розвитку людського потенціалу нашої країни. Це сприятиме підвищенню якості життя, зміцненню та розширенню людських контактів,

утвердженню фундаментального права людини на самовизначення та вільний розвиток особистості.

Досягнення цих цілей створить умови для проведення масштабніших і глибших реформ у царині культури.

Цілі та завдання:

1. Стимулювати суспільний діалог для об'єднання країни.

Цілі:

1.1. Сприяти мобільності людей та ідей

Для того, аби подолати кризу довіри між людьми, спільнотами і регіонами в країні та досягти взаєморозуміння, Україна має стати простором можливостей для самореалізації кожного, хто тут живе і працює. Цей простір виникне завдяки комунікації між людьми та вільному обігу ідей. Вільний рух людей, знань, ідей є важливою засадою об'єднаної Європи. Очікуваними результатами сприяння мобільності стануть зростання творчої активності, нові партнерські зв'язки, взаємна повага та інновації.

Завдання:

1.1.1 Гарантувати рівні права на творчість, самореалізацію і розвиток

Кроки:

– ініціювати перегляд та удосконалення нормативно-правової бази для поступового переходу до грантового і цільового фінансування культурномистецьких проектів і програм;

– розробити пропозиції змін до Бюджетного кодексу в частині культури та розпочати їх публічне обговорення;

– започаткувати й підтримувати пілотні програми грантової підтримки інноваційних культурних ініціатив будь-яких форм власності на засадах відкритої конкуренції ідей;

– розробити і розпочати впровадження програми із промоції читання, як соціально важливої компетенції, використовуючи при цьому потенціал бібліотечної мережі;

– проаналізувати й почати перегляд мережі публічних бібліотек і клубів задля забезпечення ефективного доступу до знань і організації громадського життя у всіх регіонах України;

– забезпечити приєднання України до платформи «Креативна Європа».

1.1.2. Створити умови для обігу ідей

Кроки:

– забезпечити умови для створення та обігу мобільних культурних продуктів, а також міжрегіональних і мультидисциплінарних обмінів (пересувні виставки, проекти міжрегіонального співпраці, круглі столи й діалоги, воркшопи, симпозиуми, фестивалі тощо);

– розвивати та стимулювати інформаційні майданчики та ресурси, сфокусовані на аналізі сучасних культурних процесів, міжкультурному діалозі, презентації кращих практик, інформування щодо можливостей персонального та інституційного розвитку, партнерства тощо;

– започаткувати програму підтримки участі культурних діячів у культурних заходах за кордоном та у межах України.

Очікувані результати 1.1.:

1. Інтенсифікація міжрегіонального діалогу та міжсекторальної співпраці;

2. Зростання кількості незалежних організацій, що приєдналися до програм Міністерства культури;

3. Зростання кількості партнерських контактів (горизонтальних зв'язків) між організаціями культури;

4. Зростання кількості спільних проектів між організаціями культури України та ЄС;

5. Поява нових осередків культурної і суспільної активності;

6. Перетворення державного газетно-журнального видавництва МК на впливовий інформаційний ресурс.

1.2. Унеможливити цензуру в царині культури

Ратифікована Україною 2011 року Конвенція ЮНЕСКО «Про заохочення розмаїття форм творчого самовираження» (2005) наголошує на важливості свободи думки, вираження й інформації, на яку не можна зазіхати в жодний спосіб і під жодним приводом. Самовираження в культурі повинно бути абсолютно вільним і не може бути цензурованим – ані прямо, ані приховано.

Кроки:

– активізувати інформаційну кампанію щодо Конвенції ЮНЕСКО «Про заохочення розмаїття форм творчого самовираження» (2005);

– у межах компетенції Мінкультури здійснити аналіз та удосконалення нормативно-правових актів, що впливають на свободу творчості, аби унеможливити цензуру;

– ініціювати обговорення Закону України «Про суспільну мораль» з точки зору свободи творчості та права на самовизначення.

Очікувані результати 1.2.:

1. Суттєве зменшення випадків цензури з боку посадових осіб;

2. Виконання Міністерством культурної функції ефективного гаранта та лобіста прав на свободу творчого самовираження.

2. Зберігати та розвивати культурне надбання, як ресурс теперішніх і майбутніх поколінь

Культурна спадщина України, як частина загальнолюдського культурного надбання, є однією з форм збереження колективної пам'яті, долучення до якої необхідне для розвитку особистості. Однак, потрапляючи в зону конфліктів інтересів, нерухомі та рухомі пам'ятки Україні нерідко стають предметом маніпуляцій або заручником ситуацій, що несе високі ризики втрати цих унікальних ресурсів розвитку країни і її громадян. Сьогодні культурна спадщина потребує всебічної уваги та захисту.

Цілі:

2.1. Вдосконалити механізми захисту і збереження культурної спадщини

Захист культурної спадщини – як загальнонаціонального та світового надбання – не лише для нинішнього, а й для прийдешніх поколінь, залишається чільним пріоритетом діяльності Міністерства культури України й у короткостроковій, і в довготерміновій перспективі.

Завдання:

2.1.1. Посилити юридичний захист культурної спадщини

Кроки:

– здійснити аналіз нормативно-правової бази в галузі охорони, збереження та використання культурної спадщини з метою вдосконалення правового поля та адаптації до норм ратифікованих Україною міжнародних конвенцій, виробити відповідні пропозиції;

– активізувати роботу з наповнення Державного реєстру нерухомих пам'яток України;

– стимулювати на національному та регіональному рівні процес пас-

портизації пам'яток культурної спадщини;

– встановити режим прозорості рішень і погоджень щодо пам'яток культурної спадщини, зокрема розробити критерії та прозору процедуру погоджень історико-містобудівних об'єктів, проектної документації тощо;

– ініціювати прийняття Закону України про історичні центри міст та про ратифікацію II Протоколу Гаазької конвенції;

– обговорити і подати на подальший процесуальний розгляд розроблений проект Закону України про нематеріальну культурну спадщину.

2.1.2. Забезпечити заклади культури, що відповідають за збереження культурної спадщини, сучасними інструментами обліку, збереження та управління.

Кроки:

– розробити, обговорити у фахових колах та затвердити Інструкцію з обліку та збереження музейних цінностей;

– розпочати роботу над впровадженням електронного обліку культурних цінностей, зокрема предметів державної частини музейного фонду, архівних та бібліотечних фондів (розробка національних стандартів та підходів з урахуванням кращого світового досвіду);

– започаткувати програму тренінгів для працівників закладів культури, що відповідають за збереження культурної спадщини;

– стимулювати фахове обговорення та дослідження проблем у галузі культурної спадщини з метою підготовки пакету рекомендацій щодо реформування галузі (нагальні кроки, середньо- та довготермінова перспектива).

2.1.3. Активізувати міжнародну співпрацю у сфері культурної спадщини

Кроки:

– ініціювати процедуру вступу України до ICCROM (International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property – Міжнародний центр з консервації та реставрації культурної спадщини, заснований при ЮНЕСКО).

2.1.4. Розробити комплексну програму безпеки:

Кроки:

– ініціювати на міжвідомчому рівні розробку комплексної програми з питань безпеки та фізичного захисту нерухомих та рухомих об'єктів культурної спадщини і персоналу закладів культури, що відповідають за їх збереження, та спеціалізованих інструкцій щодо захисту на випадок збройних конфліктів та надзвичайних ситуацій;

– вжити заходів у межах компетенції Міністерства культури, спрямованих на відновлення системи захисту культурної спадщини у разі надзвичайних ситуацій на рівні співробітництва закладів культури з місцевими та центральними органами державної влади.

Очікувані результати 2.1.:

1. Підвищення ефективності механізмів захисту культурної спадщини.

2. Збільшення кількості взятих під захист держави нерухомих пам'яток культурної спадщини.

3. Інтенсифікація процесу впровадження світових стандартів та підходів у галузі збереження культурної спадщини.

4. Вступ України до ICCROM та зростання кількості міжнародних контактів і проектів.

Мінкультури: документи

5. Упорядкування процесів обліку та збереження музейних цінностей на загальнонаціональному рівні.

6. Відновлення функцій Міністерства культури як загальнонаціонального методичного та координаційного центру з питань збереження культурної спадщини.

7. Забезпечення українських закладів культури дієвими інструкціями на випадок надзвичайних ситуацій, створення передумов для забезпечення повноцінного захисту культурної спадщини у надзвичайних ситуаціях.

2.2. Сприяти промоції культурної спадщини, як спільного культурного надбання

Завдання:

2.2.1. Розробити і впровадити програму промоції, спрямовану на розвиток спільної відповідальності за збереження та примноження культурного надбання, розвиток культурного туризму та презентацію культурної спадщини в Україні та за кордоном.

Кроки:

– розпочати створення національного порталу під егідою Міністерства культури, спрямованого на всебічну промоцію культурної спадщини та співробітництва у цій царині на різних рівнях;

– розробити програму інформаційних та освітніх заходів, спрямованих на промоцію культурної спадщини в Україні та за кордоном, на спільну відповідальність за захист та примноження культурної спадщини, розвиток культурного туризму тощо; програма передбачатиме активну інформаційну роботу та кооперацію зусиль зі ЗМІ та громадськістю.

2.2.2. Поширювати в Україні кращі європейські практики використання спадщини, як чинника соціального і економічного розвитку регіонів (у відповідності до Рамкової конвенції Ради Європи про значення культурної спадщини для суспільства (Фаро, 2005)).

Кроки:

– розробити план промоційних, інформаційних та освітніх заходів, спрямованих на поінформування різних цільових аудиторій про можливості, підходи та сучасні вимоги до використання культурної спадщини у програмах регіонального розвитку.

Очікувані результати 2.2.:

1. Зростання уваги медіа-ресурсів до питань, що стосуються культурної спадщини та підвищення якості інформаційного продукту.

2. Підвищення рівня поінформованості українського суспільства та зарубіжних партнерів (на різних рівнях) щодо питань, які стосуються культурної спадщини України.

3. Зростання кількості спільних промоційних проєктів, спрямованих на підтримку збереження та примноження культурної спадщини.

3. Розвивати творчі індустрії, як рушійну силу соці-

альних та економічних індустріях.

Цілі:

3.1. Визнати творчі індустрії складовою культурної політики та сектором економіки

Поняття «творчі індустрії» практично не застосовується в українському політичному дискурсі. Однак у країнах ЄС сектор творчих індустрій, що діє на перетині культури й економіки, визначає логіку розвитку культурного простору, на його підтримку спрямовані національні культурні політики. Розвиток творчих індустрій є одним із трьох пріоритетів програми «Креативна Європа».

Завдання:

3.1.1. Проаналізувати ситуацію у сфері творчих індустрій в Україні

Кроки:

– створити експертну групу для аналізу ситуації та підготовки пропозицій;

– провести публічне обговорення стану та перспектив розвитку творчих індустрій в Україні.

3.1.2. Підготувати проєкти нормативно-правових актів (включно із законопроектами), що націлені на забезпечення розвитку сектору творчих індустрій

3.1.3. Підтримати самоорганізацію сектору творчих індустрій

Кроки:

– ініціювати й підтримати національний Форум творчих індустрій.

Очікувані результати 3.1.:

1. Закріплення в програмних документах Міністерства культури поняття «творчі індустрії»;

2. Поява в публічному полі поняття «творчі індустрії»;

3. Поява консолідованих ініціатив, спрямованих на розвиток сектору творчих індустрій.

4. Запровадити європейські стандарти відкритості, прозорості й підзвітності влади громадянам.

Цілі:

4.1. Децентралізація вироблення культурної політики
Децентралізація заявлена пріоритетом державної політики. У культурі це має стати якнайшвидшим переходом до реальної можливості втілення ініціатив, що базуються на розумінні потреб і проблем локальних громад, і дозволять консолідувати зусилля суспільства задля подолання кризи.

Завдання:

4.1.1. Здійснити комплексний аналіз ситуації з метою визначення основних інструментів децентралізації і дерегуляції

Кроки:

– проаналізувати чинну правову базу і визначити перелік першочергових змін і пропозицій, необхідних для розподілу повноважень між центральними та місцевими органами влади у сфері культури, делегування повноважень органів влади фаховим об'єднанням та повноважним органам громад;

– вивчити успішний досвід вироблення культурної політики

за принципом «знизу-вгору» в європейських країнах та розробити рекомендації щодо адаптації його до українських реалій.

4.1.2. Виробити середньо-довгострокову стратегію розвитку культури до 2020 і 2025 рр.:

Кроки:

– ініціювати обговорення потреб різних суб'єктів культурного простору від локального до національного рівня;

– залучити українських і міжнародних незалежних експертів до аналізу потреб і вироблення пропозицій;

– провести широке обговорення проєкту стратегії розвитку культури до 2025 року та затвердити її.

Очікувані результати 4.1.:

1. Поява успішних практик участі представників громад та спільнот у вироблення культурної політики за принципом «знизу-вгору».

2. Наявність довгострокової стратегії розвитку культури до 2025 р., що відповідає європейським практикам.

4.2. Прозорість і ефективність державного менеджменту в царині культури

Система державного управління в галузі культури потребує докорінного реформування. У результаті Міністерство культури повинно перетворитись із органу «управління культурою» на інституцію, що створює можливості для розвитку та впровадження інновацій. Тільки тоді з'явиться шанс збудувати стійку довіру між громадянами, професійною спільнотою та Міністерством культури. В основі реформи мають бути європейські стандарти прозорості й ефективності, котрі, зокрема, підвищать конкурентоздатність України на міжнародній арені та дозвлять їй швидше інтегруватися до світу розвинутих держав.

Завдання:

4.2.1. Запровадити нові стандарти взаємодії влади з громадянами

Кроки:

– проводити серії освітньо-тренінгових програм для державних службовців і представників закладів культури державної та комунальної форм власності, спрямовані на клієнто-орієнтованість і підзвітність громаді.

4.2.2. Регулярно публічно звітувати:

Кроки:

– систематизувати практику регулярного публічного звітування органів влади перед громадянським суспільством, у т. ч. – публічно обговорювати річні плани Міністерства культури та управління культурі на місяць;

– запровадити практику щорічного публічного звітування бюджетних закладів культури.

4.2.3. Систематизувати діяльність спеціалізованих експертних рад

Кроки:

– чітко визначити цілі і регламент чинних рад;

– заснувати ради з напрямів, які потребують окремої репрезентації. Затвердити повнова-

ження цих рад відповідними положеннями;

– застосовувати обов'язковий принцип експертного рішення у питаннях розподілу стипендій і грантів та проведення конкурсів.

4.2.4. Запровадити конкурсний відбір

Кроки:

– запровадити практику відкритих конкурсів на заміщення посад директорів державних закладів і державних підприємств культури й рекомендувати цю практику до застосування на місцевому рівні;

– ініціювати публічну дискусію щодо запровадження практики відкритих конкурсів на посади керівників центральних і місцевих органів управління у галузі культури.

4.2.5. Сприяти розширенню автономії бюджетних закладів культури у відповідності до європейського досвіду

Кроки:

– розпочати суспільну дискусію щодо питання автономії бюджетних закладів культури;

– стимулювати бюджетні заклади культури до залучення позабюджетних коштів;

– розробити й розпочати впровадження програми тренінгів з ефективного управління для співробітників бюджетних закладів культури.

Очікувані результати 4.2.:

1. Вільний доступ громадян до публічної інформації в царині культури.

2. Прозоре та ефективне використання бюджетних коштів.

3. Підвищення довіри громадян та професійних спільнот до Міністерства культури.

4. Укріплення позитивного іміджу та підвищення ефективності роботи бюджетних закладів культури.

4.3. Ініціювати співпрацю між державним і приватним сектором для розширення можливостей у царині культури:

Партнерство між державним і приватним секторами є одним із чільних пріоритетів урядових стратегічних програм розвитку ЄС, індикатором успішної взаємодії приватних ініціатив, корпоративної соціальної відповідальності бізнесу та структур державної влади. Успішна співпраця в цій царині – це, зокрема, альтернативні способи ревіталізації об'єктів культурної спадщини, модернізації публічного простору та розвитку культурної інфраструктури.

Кроки:

– вивчити найкращі українські практики та європейські моделі співпраці між державним і приватним сектором;

– розпочати публічне обговорення моделі державно-приватного партнерства в культурі. Діяти у відповідності з виробленими у процесі дискусії моделями.

Очікувані результати 4.3.:

1. Поява нових моделей співпраці між державним і приватним сектором.

2. Поява пілотних ініціатив співпраці.

Аналіз досягнутого – листопад-грудень 2015.

■ БЕЗОПЛАТНЕ ОГолошення

Умови для публікацій безоплатних оголошень у тижневику «Культура і життя»

1. Подача оголошення будь-яким передбаченим для цього способом вважається письмовою згодою фізичної особи на обробку її персональних даних та їхню публікацію у відповідних межах.

2. Безоплатно приймаються приватні оголошення на теми, пов'язані з культурою (приватні уроки музики, вокалу, подарую книжку, картину, шукаю роботу в театрі, продаю музичний інструмент, приймаю замовлення на виготовлення народного одягу тощо).

3. Подана інформація друкується українською та російською мовами.

4. Безоплатні оголошення приймаються на вірізаних із газети купонах та

– надісланих поштою;

– по телефону/факсу +38 (044) 498–23–64;

– за допомогою СМС-повідомлень на номер телефону +38 (067) 394–97–21 згідно з формою купона;

– в редакції газети: Україна 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1;

– через електронну пошту згідно з формою купона nvu.kultura.sale@gmail.com.

5. На одному купоні можна замовити публікацію лише одного приватного оголошення.

6. Безоплатне оголошення публікується протягом двох тижнів із часу його отримання.

7. Кількість безоплатних оголошень від однієї фізичної особи не може перевищувати трьох за місяць.

8. Текст оголошення повинен починатися з предмета оголошення.

9. Оголошення про загублені документи приймаються лише в редакції.

10. Редакція залишає за собою право редакторських правок у поданому оголошенні. Інформація, яка не відповідає зазначеним умовам, НЕ ПУБЛІКУЄТЬСЯ.

11. Обсяг оголошення – до 25 слів.

12. Претензії з приводу затримки чи втрати оголошень, відправлених поштою, редакція не приймає.

13. Оголошення, подані для газети, надалі дублюватимуться на порталі uaculture.com.

14. Редакція може змінювати вимоги щодо змісту та умов публікації оголошень.

15. У випадку виявлення недобросовісної інформації (подання оголошення на чужі номери телефонів або адреси) редакція передає відповідні матеріали для розслідування правоохоронним органам.

Редакція застерігає: відповідальність за інформацію в оголошеннях несуть їх подавачі, зміст поданого оголошення повинен відповідати вимогам чинного законодавства та нормам моралі.

Безоплатне оголошення

Текст оголошення _____

редактор
Антон ФІЛАТОВ

ПІСЛЯМОВА

**ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»
ПРОПОНУЄ:**

Повний PR-супровід фестивалів

громадських ініціатив та акцій, вернісажів і виставок

Медіа та інформаційне партнерство

Організація прес-конференцій та прес-турів

Дизайн і верстка, підготовка до друку листівок, каталогів, збірників тез, книг і періодичних видань

Поліграфічні послуги: друк від візитки до подарункового фотоальбому

Фотозйомка – репортажна, студійна

Реклама в загально-українських та регіональних ЗМІ

Як одеський ювелір Лувр підкорив

Антон ФІЛАТОВ

Наприкінці XIX ст. твір одеського ювеліра став одним із головних артефактів Лувру.

Щоб подивитися на нього, люди вишикувалися у довжелезні черги, а знавці з'їжджалися з усього світу. 22 квітня цього року на будинку по вул. Осіпова, 6 (Одеса) відкрили меморіальну табличку з написом: «У цьому будинку в 1896 році гравер та ювелір Ізраїль Рухомовський (1860–1934) створив всесвітньо відому Золоту тиару скіфського царя Сайтоферна».

А починалося все з одеського авантюриста Шепселя Гохмана, який торгував антикваріатом. Він займався чорною археологією під Очаковим. Заняття було прибутковим, проте знаходити нові предмети старовини ставало з кожним днем важче. Тому дуже скоро Гохман переорієнтувався на підробки.

Якось у Шепселя виникла ідея створити золоту тиару (корону) скіфського царя Сайтоферна. Легенду про її існування торговець вигадав, знайшовши в одному стародавньому літописі яке-не-яке підтвердження її можливого існування.

Із проханням створити такий виріб він звернувся до ювеліра Ізраїля Рухомовського. Сором'язливого одеському єврею дуже треба були гроші – потрібно чимось годувати шістьох дітей. Запропонувавши за цю роботу 1800 рублів, Гохман пояснив, що тиару вони замовляють на ювілей одному відомому харківському професору.

Тиара була схожа на шолом заввишки 17,5 см, відчekanе-

ний із цільної золотої смуги. Композиція орнаменту складалася з трьох частин. На нижній зображувався побут скіфів, на верхній – сюжети з гомерівської «Іліади», а між ними – стіна ольвійської фортеці з написом «Царю великому і непереможному Сайтоферну. Рада та народ ольвіополітів».

Щоб не виникати зайвих питань про вік цієї коштовності, ювелір створив унікальний сплав золота, а вже завершену тиару добряче потер, щоб на ній було видно відбитки багатьох століть.

Вже готовою робота Гохмана відправилася до віденських колекціонерів, які перевіряли її справжність разом із авторитетними австрійськими археологами та мистецтвознавцями. Але останні не виявили жодних слідів підробки.

Однак у віденського музею бракувало 100 тис. рублів, щоб викупити цей артефакт. Тож очаківський аферист не розлучився зі своєю дорогоцінністю. Допомогти у реалізації тиари він попросив своїх прия-

телів, що тримали місцеву антикварну лавку.

Приблизно через рік віденські антиквари відправилися у Париж, аби запропонувати тиару Лувру. Не розпізнали в ній підробку навіть найвідоміші вчені Франції. Австрійські аферисти вимагали за неї від 200 до 400 тис. франків. Цю суму музейникам вдалося зібрати лише за допомогою меценатів. Чільне місце в експозиції Лувру вона зайняла 1 квітня 1896 року.

Уже за кілька місяців один із експертів помітив неточності у мотивах відчekanених рельєфів. Ще трохи згодом французька преса передрукувала заяву російського вченого про те, що цей артефакт – підробка. Однак ці заяви не змусили керівництво Лувру переглянути висновки експертної ради.

Протягом семи років тиара лишалася на одному з найбільш почесних місць музею. Аж поки у 1903 році паризький скульптор не змусив спільноту уважніше придивитися до цієї роботи. Потім у пресі вийшла стаття ювеліра Ліфшиця, у

якій він доводив, що бачив, як ювелір Ізраїль Рухомовський власноруч працював над цим «стародавнім» шедевром.

Після довгих пошуків справжнього автора цього твору французька преса все-таки вийшла на нього у тому ж одеському будинку під номером 6, що на Осіпова.

Коли Рухомовський опинився в Парижі, експерти Лувру примусили ювеліра власноруч виготовити фрагмент цієї тиари та розкрити секрет її золотого сплаву. Лиш коли вони запевнилися, що перед ними стоїть справжній автор цього твору, вони допустили його до експонату.

Після цього лже-тиару було перенесено з Лувру до Музею декоративного мистецтва. А її автора французька секція декоративних мистецтв одногослосно нагородила медаллю третього ступеня.

А фірма Гохманів, незважаючи на цей скандал, продовжувала свою справу. Її клієнтами ставали приватні колекціонери та музеї із різних куточків світу.

Газета «Культура і життя»

№ 32 (4604), 8–14 серпня 2014 р.

Виходить із 7 жовтня 1923 року
Свідомство про реєстрацію
КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники

Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Черговий редактор

Антон ФІЛАТОВ

Адреса редакції

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-65
nvu.kultura@gmail.com

Видавець

Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор

Роман РАТУШНИЙ

Видавнича рада

Сергій ВАСИЛЬЄВ, Олег ВЕРГЕЛІС, Яніна ГАВРИЛОВА, Валерій ГРИЦЕНКО, Вадим ДОРОШЕНКО, Віктор фон ЕРЦЕН, Олесь ЖУРАВЧАК, Наталка ІВАНЧЕНКО, Наталія КОВАЛЬ, Андрій КУРКОВ, Наталія ЛИГАЧОВА, Лариса НІКІФОРЕНКО, Руслан ОНОПРИЄНКО, Роман РАТУШНИЙ, Віталій САТАРЕНКО, Анатолій СЕРІКОВ, Атрем СТЕЛЬМАШОВ, Ліліана ФЕСЕНКО, Антон ФІЛАТОВ, Людмила ЧОВНЮК

Адреса видавництва

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-65

Інтернет-портал <http://uaculture.com>

Дизайн та верстка

Сергій ЗАДВОРНИЙ

Віддруковано в ТОВ «МЕГА-Поліграф»,

м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14

Тел.: (044) 581-68-15

e-mail: office@mega-poligraf.kiev.ua

Розповсюдження і реклама

Тел.: +38 (044) 498-23-64; +38 (050) 310-56-63

Редакція не публікує колективні листи та звернення
Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2014

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ

Передплатна ціна на II півріччя 2014 р.:
3 місяці – 44,10 грн; 5 місяців – 72,55 грн

У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс
60969

Наклад 6 000

Ціна договірною

